

ZAŁĄCZNIK Nr 1 DO UCHWAŁY NR...../...../2023
RADY MIASTA OBRZYCKO
Z DNIA ..... 2023 R.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA OBRZYCKO
NA LATA 2023-2030

projekt 2023

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	16
III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE.	
OBSZARY PROBLEMOWE.....	16
1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	16
2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA	23
3. PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN... ..	28
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ	37
5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	42
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA	45
7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.	50
8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	50
9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA	52
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	54
11. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	55
12. ANALIZA SWOT	70
13. WNIOSKI Z DIAGNOZY	73
IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	76
V. PROGRAMY I PROJEKTY.....	89
VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	90
SPIS TABEL I WYKRESÓW	94

WPROWADZENIE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących na poziomie lokalnym realizacji polityki społecznej. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Obrzycko została przygotowana na lata 2023-2030. Powstała w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Obrzycku w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, poza przedstawicielami sektora pomocy społecznej, przedstawiciele oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy miasta.

Strategia ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z sześciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje ogólną charakterystykę miasta, z kolei trzecia część zawiera diagnozę sytuacji społecznej na jego terenie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców miasta, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Ubóstwo i wykluczenie społeczne;*

Potencjał gospodarczy i problem bezrobocia; Przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych i wspieranie rodzin, Sytuacja demograficzna i Proces starzenia się, Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc domowa; Edukacja i Wychowanie, Opieka nad dziećmi do lat 3.; Kultura, Sport, Rekreacja i Turystyka; Ekonomia społeczna i solidarna; Bezpieczeństwo publiczne.

W czwartej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W piątej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Szósta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Istniejące obecnie ogromne zapotrzebowanie na myślenie i działanie strategiczne wymaga podkreślenia, że przygotowanie strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Za jego skuteczność odpowiedzialni są lokalni politycy, działacze, przedstawiciele instytucji miejskich współpracujący z administracją rządową i samorządową szczebla ponadgminnego, a także z przedstawicielami sektora prywatnego (tzw. „drugiego sektora”) oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej (tzw. „trzeciego sektora”). Tylko bowiem skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Obrzycko na lata 2023-2030 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Obrzycko na lata 2023-2030 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027,

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035,
- Strategia Rozwoju Miasta Obrzycko – w opracowaniu.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony,

15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie

tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie

podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 określa strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2021-2027. Budżet dla Polski wynosi 76 mld euro.

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) i Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Około 60% funduszy z polityki spójności przekazanych zostanie do programów krajowych, m.in. z obszaru infrastruktury i środowiska, badań i wsparcia innowacyjności, rozwoju cyfrowego. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne w poszczególnych województwach.

Umowa Partnerstwa zakłada kontynuację realizacji dotychczasowych programów krajowych, szesnastu programów regionalnych oraz programów współpracy transgranicznej i transnarodowej.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. Program służy realizacji wsparcia na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu zakładają: wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy, wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. Planowany budżet Programu wynosi 21,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej: 18 mld zł.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 to program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które mają na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych. Budżet całego programu wynosi 2,7 mld zł, a wkład Unii Europejskiej 2,4 mld zł.

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 jest jednym z szesnastu programów regionalnych, służących finansowaniu na terenie województw inwestycji w zakresie wspierania przedsiębiorczości, technologii cyfrowych, energetyki i transportu, zapewnienia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, kultury, rozwoju infrastruktury społecznej dbałości o środowisko.

Kwota będąca w dyspozycji Wielkopolski wynosi 2,154 mld euro i uwzględnia trzy źródła finansowania programu: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (1,251 mld euro), Europejski Fundusz Społeczny (487,6 mln euro) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (414,8 mln euro), który będzie dedykowany Wielkopolsce Wschodniej. Filarami Programu są: zielona transformacja (Europejski Zielony Ład), transformacja cyfrowa i wejście w nurt gospodarki 4.0.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 jest dokumentem, który określa ramy strategiczne dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Głównym celem przyjętej polityki publicznej jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na następujących obszarach: przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie bezdomności, rozwijanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspieranie osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Dokument ustanawiając ramy strategiczne tak dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych, umożliwia planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, finansowanych zarówno ze środków krajowych, jak i z funduszy europejskich, przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej ma na celu wzmocnienie procesów dotyczących zwiększania spójności i solidarności społecznej, a także rozwoju lokalnego i społeczno-gospodarczego, w szczególności w wymiarze wspólnot lokalnych i samorządowych. Dokument wyznacza kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

W programie przedstawiono przede wszystkim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej i solidarnej.

Działania przewidziane w dokumencie ujęto w czterech obszarach tematycznych: 1. Solidarna wspólnota lokalna (obejmuje działania dotyczące współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową), 2. Solidarny rynek pracy (zawiera działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej oraz określające warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego i najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach), 3. Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna (obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność), 4. Solidarne społeczeństwo (zawiera działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną).

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję i cele polityki strategiczne i strategiczne kierunki działania regionu.

Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu),

wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług, koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspieranych), wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w powiecie, wyznaczono cele, których osiągnięcie uzależniono od realizacji projektów.

Opracowane projekty zakładają: efektywną ochronę i profesjonalne wsparcie dla dzieci w postaci stabilnego, solidnego i rodzinnego środowiska wychowawczego, profesjonalne wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, organizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do rodzinnych form pieczy zastępczej, wspieranie i organizowanie pomocy w procesie usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności, ich

rehabilitację zawodową, poprawę standardów usług, świadczonych w domach pomocy społecznej, wspieranie tworzenia miejsc dziennego pobytu dla osób starszych, wszechstronne wsparcie seniorów, rozwój systemu poradnictwa dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, rozwój działalności Punktu Interwencji Kryzysowej, organizacja ośrodka interwencji kryzysowej, pomoc w integracji cudzoziemców, kontynuację i rozwój poradnictwa specjalistycznego, współpracę z innymi podmiotami, zajmującymi się problematyką społeczną na terenie powiatu, zwiększenie potencjału kadr pomocy społecznej na terenie powiatu, zwiększenie świadomości wśród mieszkańców powiatu na temat działalności PCPR w zakresie poszczególnych zakresów pomocy oraz grup docelowych, realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Strategia Rozwoju Miasta Obrzycko – w opracowaniu.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Gmina miejska Obrzycko położona jest w województwie wielkopolskim, w powiecie szamotulskim. Jest przestrzennie otoczona przez odrębną jednostkę administracyjną – gminę wiejską Obrzycko. Powierzchnia miasta wynosi 3,74 km², co sprawia, że jest trzecim najmniejszym powierzchniowo samorządem w kraju.

Obrzycko jest ośrodkiem usług i drobnego przemysłu. Przez miasto prowadzi droga wojewódzka nr 185, w pasie której znajduje się przeprawa mostowa nad Wartą. W pobliżu znajduje się linia kolejowa nr 351 relacji Poznań – Szczecin, a najbliższa czynna stacja kolejowa znajduje się we wsi Pęckowo, oddalonej od Obrzycka o ok. 5 km. Obrzycko położone jest 11 km od Szamotuł, natomiast od stolicy województwa Poznania dzieli je ok. 50 km.

Miasto leży na pograniczu Kotliny Gorzowskiej i Pojezierza Poznańskiego, przy ujściu rzeki Samy do Warty. Przez jego teren przebiegają liczne szlaki turystyczne – piesze, rowerowe i wodne. Na terenie Obrzycka zachowały się ciekawe obiekty zabytkowe. Do najcenniejszych o charakterze sakralnym zaliczyć należy: późnobarokowy kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła z 1714 r., dawny kościół ewangelicki, neobarokowy z 1911 r., cmentarz żydowski i budynek byłej synagogi. Wśród zabytków na uwagę zasługują także: Ratusz w Obrzycku z połowy XVIII w., Pałac Raczyńskich w Obrzycku, szachulcowe i murowane domy z pierwszej połowy XIX w. oraz budynek dawnego dworca kolejowego z początku XX w.

III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE.

OBSZARY PROBLEMOWE

1. UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup, których zasoby – materialne, kulturowe i społeczne są ograniczone w stopniu wykluczającym je z normalnego sposobu życia w kraju, w którym mieszkają. Wyróżnia się dwie postaci ubóstwa: absolutne i relatywne. Ubóstwo absolutne definiowane jest jako niemożność zaspokojenia potrzeb uznawanych za podstawowe, natomiast ubóstwo relatywne jest przedstawiane jako forma nadmiernej nierówności społecznej.

Wykluczenie jest sytuacją oznaczającą niemożność uczestnictwa w życiu społecznym na jego wielu płaszczyznach – w życiu gospodarczym, politycznym

i kulturowym poprzez brak dostępu do zasobów, dóbr i instytucji lub ograniczenie praw. Wykluczenie dotyka i może dotyczyć m.in. osoby w kryzysie bezdomności, starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, w konflikcie z prawem, naruszające normy społeczne, ubogie, o ograniczonym dostępie do informacji.

Działania przeciwdziałające ubóstwu i wykluczeniu zawarte są m.in. w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030". Głównym ich założeniem jest tworzenie dla ludzi borykających się z ubóstwem i wykluczeniem perspektyw, szans i sposobności oraz zasobów, które przywrócą im możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

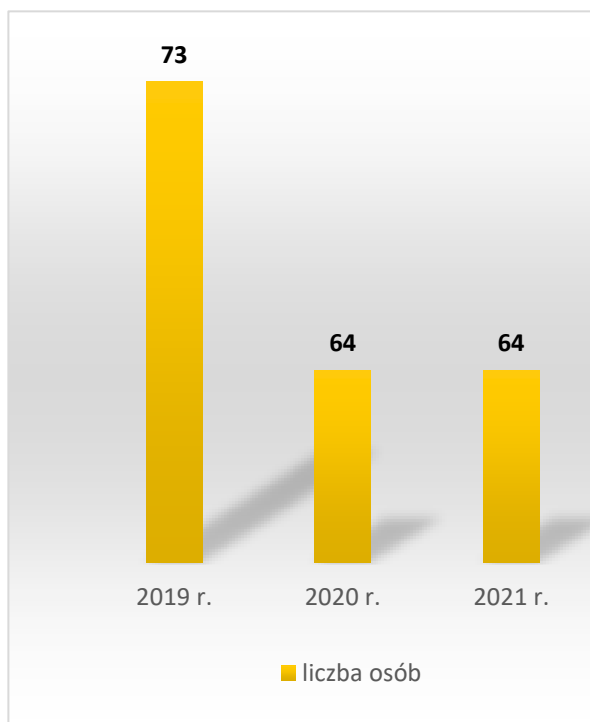
Dla efektywnego podjęcia działań zaradczych istotne jest ustalenie źródeł problemu, a te w przypadku ubóstwa znajdują się zarówno w czynnikach ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych. W literaturze przedmiotu przyczyny ubóstwa są podzielone na trzy grupy: osobowe, subiektywne oraz obiektywno-strukturalne. Przyczyny należące do pierwszej grupy są niezależne od jednostki i zalicza się do nich kalectwo, niepełnosprawność umysłową i fizyczną, choroby długotrwałe czy podeszły wiek. Osoby znajdujące się w tej grupie trafiły tam m.in. poprzez wady wrodzone, choroby czy w wyniku tragicznych zdarzeń losowych i nie są w stanie zapewnić sobie minimum egzystencji oraz brać swobodnego udziału w życiu społecznym. Druga grupa to obszar czynników subiektywnych, do której należą przyczyny zależne od jednostki. Zaliczamy do niej postawy i cechy charakteru osób dotkniętych przez ubóstwo, a są to m.in.: odmienny system wartości od powszechnie obowiązującego w danej społeczności, brak zasad, niechęć do pracy, a także do nauki, nieuczciwość, niezaradność i niegospodarność, lenistwo. Grupa trzecia to przyczyny obiektywno-strukturalne – niezależne od woli jednostki czy grupy. Zalicza się do niej pomoc udzielaną przez państwo, gdyż poprzez świadczenia socjalne lub inne działania społeczeństwo może także utracić motywację do pracy i kształcenia się.

Ubóstwo i wykluczenie mogą mieć podobne przyczyny, zwykle różnorodne występujące na poziomie bliższym jednostce i rodzinie oraz odnoszące się do całych społeczeństw. Zagrożeniami są m.in.: starość, niepełnosprawność, choroby, śmierć w rodzinie, rozwód, konflikt z prawem, wychowanie się w rodzinie dysfunkcyjnej, z niskimi zasobami materialnymi i kulturowymi; dyskryminujące zachowania w miejscu pracy, zderzenie z negatywnymi stereotypami (z uwagi na płeć, pochodzenie, religię, kolor skóry).

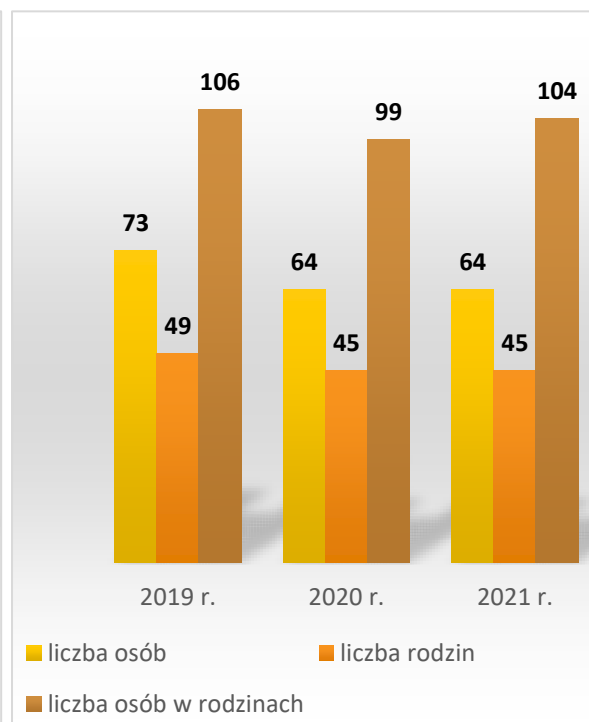
Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 r. poniżej minimum egzystencji żyło prawie 2 mln Polaków. Zasięg skrajnego ubóstwa wzrósł w 2020 r. do poziomu 5,2% z 4,2% w 2019 r. Biorąc pod uwagę liczbę ludności Polski w 2019 i 2020 r., wspomniane wskaźniki przekładają się na wzrost liczby osób objętych skrajnym ubóstwem o około 377 tys. W grupie wiekowej 0-17 lat, której liczebność w 2020 r. wyniosła 6.954.000, liczba osób objętych skrajnym ubóstwem była równa 410.286 (wskaźnik 5,9%). Populacja Polaków w wieku 18-64 lata wyniosła 22.771.000 – wśród nich ubóstwo skrajne dotyczyło 1.161.321 osób (wskaźnik 5,1%). Liczba ludności po 65. roku życia wyniosła 7.120.000, co przełożyło się na 313.280 seniorów żyjących w skrajnym ubóstwie (wskaźnik 4,4%). Z uwagi na obecną sytuację geopolityczną i spodziewaną recesję można przypuszczać, że wzrośnie zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w mieście Obrzycko.

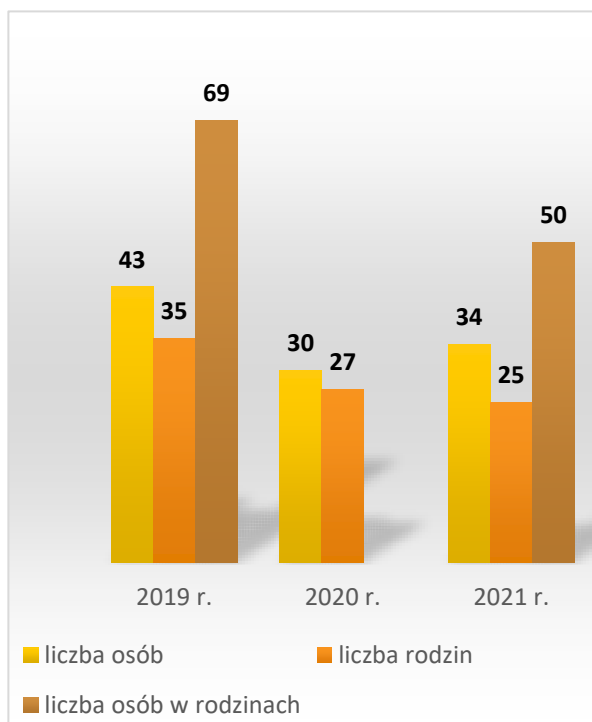
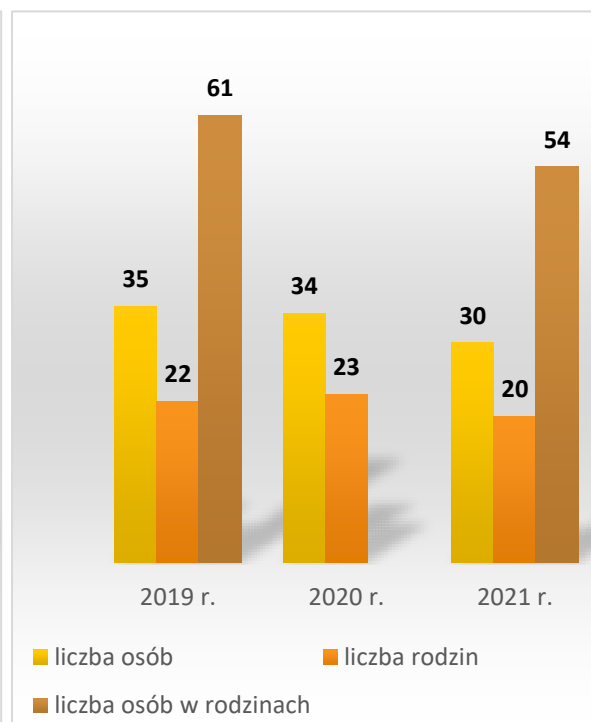
Wykres 1. Osoby w mieście, którym w latach 2019-2021 udzielono pomocy i wsparcia

Wykres 2. Osoby i rodziny w mieście, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie

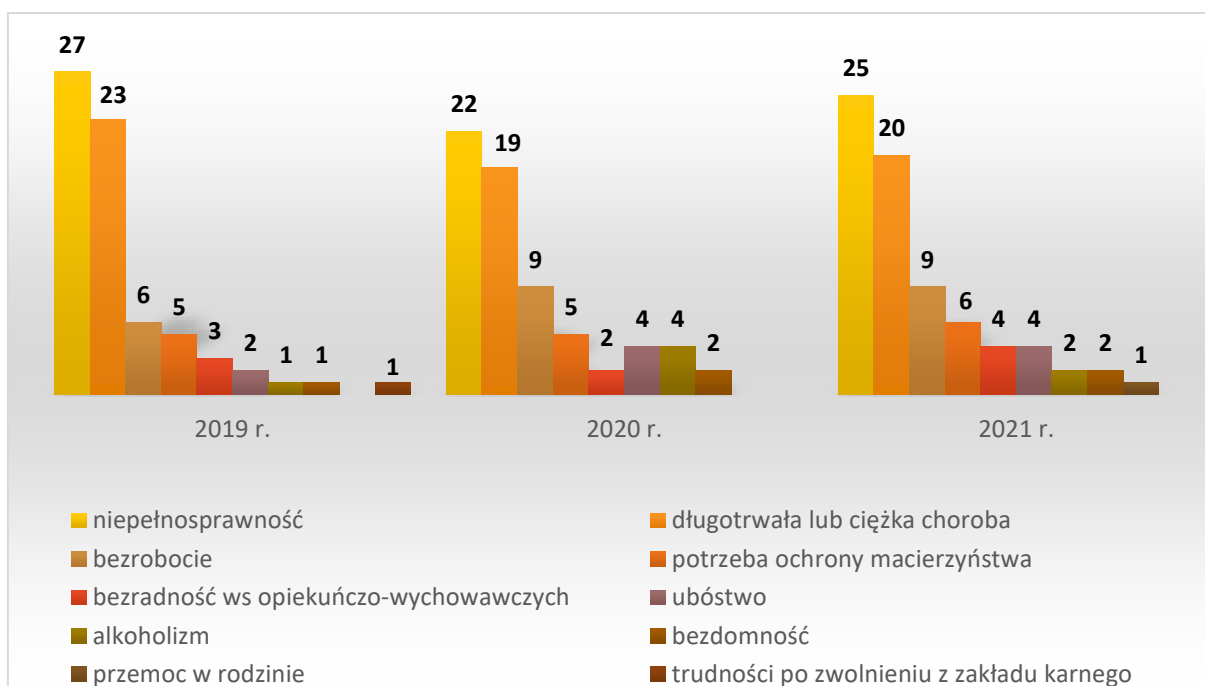
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Wykres 3. Osoby i rodziny w mieście, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie pieniężne**Wykres 4. Osoby i rodziny w mieście, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie niepieniężne**

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w mieście Obrzycko w latach 2019-2020 była niższa niż w 2021 r. (73 w 2020 r., po 64 w latach 2021-2022). Po spadku w 2021 r., rok później wzrosła liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie (106 w 2019 r., 99 w 2020 r., 104 w 2021 r.). W analizowanym okresie stale spadała liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne (69 w 2019 r., ... w 2020 r., 50 w 2021 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenia niepieniężne (61 w 2019 r., ... w 2020 r., 54 w 2021 r.).

Wśród mieszkańców miasta korzystających ze wsparcia MOPS-u w latach 2019-2021 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022 (liczba rodzin)

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Po spadku w 2020 r., rok później wzrosła liczba beneficjentów świadczeń społecznych dotkniętych niepełnosprawnością (27 w 2019 r, 22 w 2020 r., 25 w 2021 r.) oraz długotrwałą lub ciężką chorobą (23 w 2019 r., 19 w 2020 r., 20 w 2021 r.). W porównaniu z 2019 r., w latach 2020-2021 zwiększyła się również liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia (6 w 2019 r., po 9 w latach 2020-2021 r.).

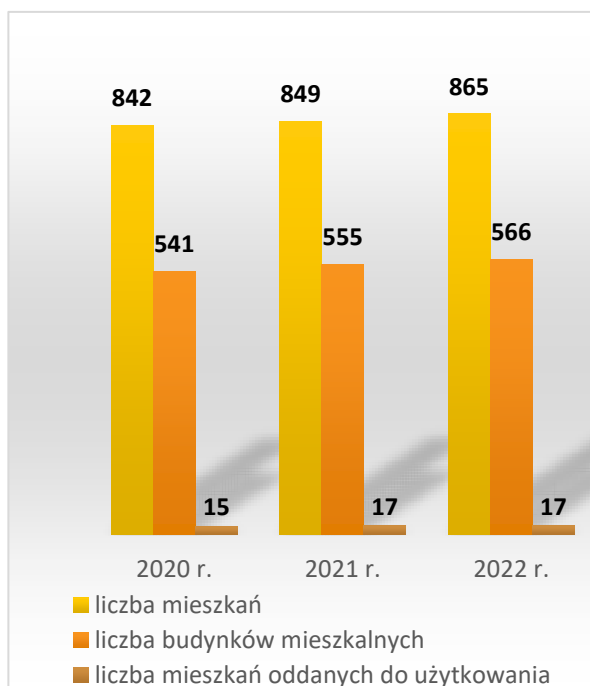
Według badań Głównego Urzędu Statystycznego, w 2021 r. 20% Polaków żyło poniżej relatywnej granicy ubóstwa; znaczna większość z nich to osoby starsze i rodziny wielodzietne. Skala ta sprawia, że wiele rodzin nie jest w stanie samodzielnie zabezpieczyć swoich potrzeb mieszkaniowych na odpowiednim poziomie – Polska ma jeden z najniższych wskaźników liczby mieszkań na 1.000 mieszkańców (392) wśród krajów Unii Europejskiej. Z danych Eurostatu wynika z kolei, że na każdego mieszkańca Polski przypada 1,2 pokoju – to jeden z najgorszych wyników wśród krajów Wspólnoty. Blisko 37% Polaków mieszka w przeludnionych mieszkaniach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba mieszkań w mieście stale zwiększała się (z 842 w 2020 r. do 865 w 2022 r.), a liczba nowo oddanych mieszkań była na zbliżonym poziomie (15 w 2020 r. po 17 w latach 2021-2022). Z kolei z informacji Urzędu Miasta w Obrzycku wynika, że

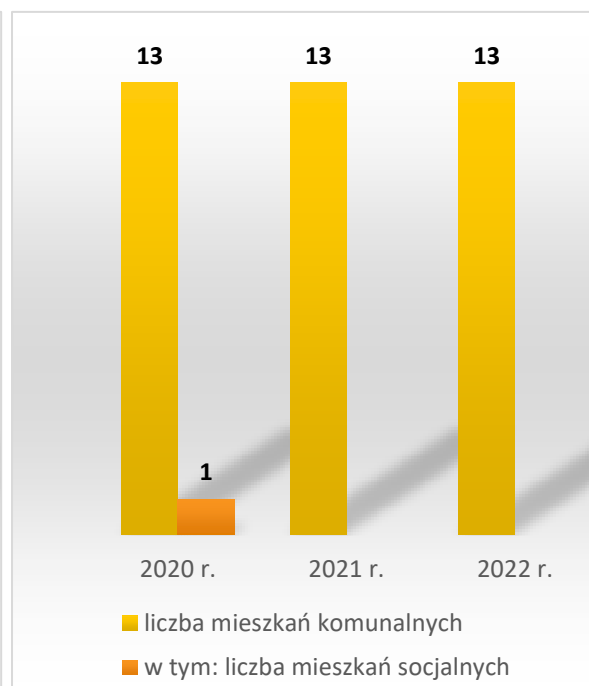
w latach 2019-2021 liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach miasta utrzymywała się na tym samym poziomie (po 13 w każdym roku). W 2019 r. wśród nich było 1 mieszkanie socjalne.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w mieście przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Mieszkania w mieście w latach 2020-2022

Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach miasta w latach 2019-2021

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Miasta w Obrzycku.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2021 r. większość mieszkań w mieście była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 97,6% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 95,5% i 91,3% mieszkań, a centralne ogrzewanie posiadało 79,4% mieszkań w mieście. Z kolei do sieci gazowej dostęp miało jedynie 0,5% mieszkań.

Mieszkańcy miasta, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w mieście w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	6	6	4
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	8.961	6.500	4.397
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	4	4	2
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	6.431	489	255

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Problem ubóstwa i wykluczenia w szczególności dotyczy osoby będącej w kryzysie bezdomności. Bezdomność wynika z wielu, często nakładających się na siebie przyczyn – zwykle jest to rozpad rodziny, uzależnienia, brak pracy, przemoc domowa, zadłużenia i eksmisja, nierzadko zaburzenia osobowości.

Z „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”, które odbyło się w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., wynika, że w Polsce z problemem bezdomności zmagają się ok. 30,3 tys. osób – 82,1% stanowią mężczyźni, 14,6% kobiety, a pozostałe 3,3% dzieci. Zdecydowana większość z nich – 80% – przebywa w różnego rodzaju placówkach, a blisko 20% w miejscach niemieszkalnych, czyli np. w pustostanach, altanach działkowych, garażach. Ostatnie badania wykazały, że coraz częściej bezdomnością zagrożeni są młodzi ludzie opuszczający placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzież z rodzin defaworyzowanych.

Udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom w kryzysie bezdomności to zadanie własne gmin. Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób w kryzysie bezdomności i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W mieście Obrzycko zjawisko bezdomności występuje, a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku. W 2019 r. z powodu bezdomności Ośrodek udzielił wsparcia 1 rodzinie, a w latach 2020-2021 2 rodzinom w każdym roku.

Osobom w kryzysie bezdomności mogą być udzielane świadczenia pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych, a także w postaci

schronienia w ośrodkach wsparcia, które zapewniają całodobowe i tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej i rozwiązanie problemu bezdomności. Do tych placówek należą: .....

Jedną z form wykluczenia jest wkluczenie komunikacyjne. Jest ono przeszkodą w realizacji konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich, przy czym określanie potrzeb w zakresie komunikacji i zaspokajanie ich leży obecnie w gestii samorządów. Warto wyjaśnić, iż problem definiowany jako prawa i wolności obywatelskie ma bardzo przyziemny aspekt, a mianowicie są to utrudnienia w dojeździe do pracy, niemożność dotarcia do placówki służby zdrowia w razie choroby, do instytucji gminnych w razie potrzeby skorzystania z jakiejś formy pomocy, do placówek wsparcia dziennego i samopomocy (np. dziennego domu pobytu, klubu seniora, klub AA, placówek kulturalnych, jak np. biblioteka). Problem dotyczy szczególnie mieszkańców mniejszych miejscowości a nasilił się w okresie pandemii Covid-19 wobec bankructw części przewoźników i zmniejszenia liczby tras, przystanków oraz częstotliwości kursów.

W mieście Obrzycko usługi komunikacji publicznej zapewniają przedsiębiorstwa PKS Wałcz i PKS Kołobrzeg oraz prywatny przewoźnik Matmich-Bus. Obrzycko posiada bezpośrednie połączenia autobusowe z Poznaniem, Szamotułami, Piłą, Czarnkowem, Wałczem i Kołobrzegiem.

2. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PROBLEM BEZROBOCIA

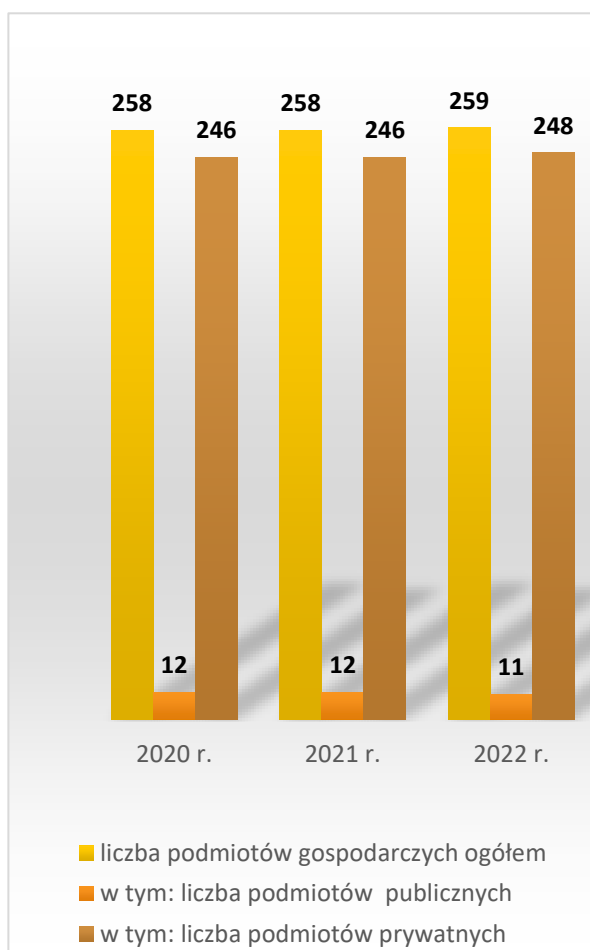
Miasto Obrzycko, otoczone przez gminę Obrzycko, zмага się z utrudnieniami w zakresie rozwoju przestrzennego, a za tym i inwestycyjnego. Jego rola ogranicza się do ośrodka usługowego wspieranego przez drobny przemysł. Użytki rolne stanowią 54% powierzchni miasta, a użytki leśne 14%.

Z danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wynika, że w mieście znajdowały się 22 gospodarstwa rolne (wszystkie indywidualne), w tym 9 gospodarstw małych (1-5 ha) a 7 o powierzchni 15 ha i więcej. Spośród gospodarstw rolnych w mieście, 20 gospodarstw prowadziło sprzedaż swoich produktów, z kolei 2 gospodarstwa działały wyłącznie na własne potrzeby.

W latach 2020-2022 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście była na zbliżonym poziomie (po 258 w latach 2020-2021, 259 w 2022 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (po 246 w latach 2020-2021, 248 w 2022 r.). Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w mieście działało w takich branżach, jak: budownictwo (66 podmiotów), handel i usługi w zakresie napraw (57) oraz przetwórstwo przemysłowe (29).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w mieście w latach 2020-2022

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w mieście w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Największymi zakładami pracy na terenie miasta są: Zakład Produkcji Drewna VOX Industrie oraz Zakład Produkcji Prefabrykatów Betonowych „Betomont”. Ocenia się, że liczba miejsc pracy na terenie miasta nie jest wystarczająca.

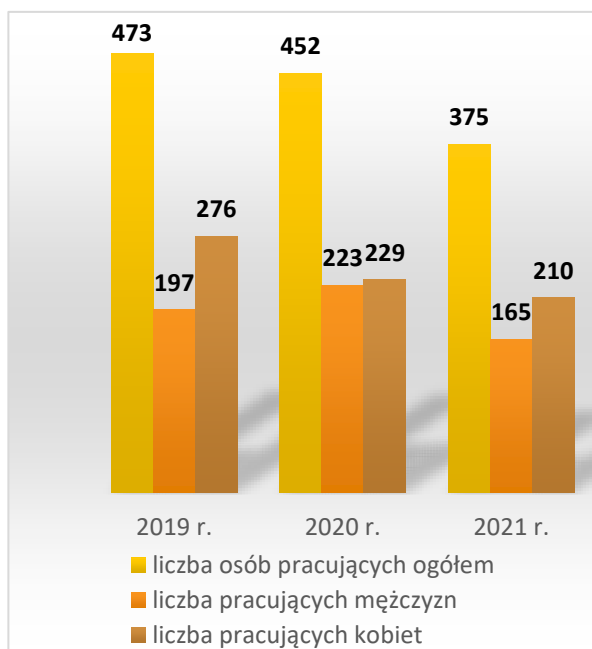

Sytuacja gospodarcza wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2019-2021 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców miasta Obrzycko zmniejszała się z roku na rok (z 473 w 2019 r. do 375 w 2021 r.). Stale spadała również liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (199 w 2019 r., 190 w 2020 r., 157 w 2021 r.).

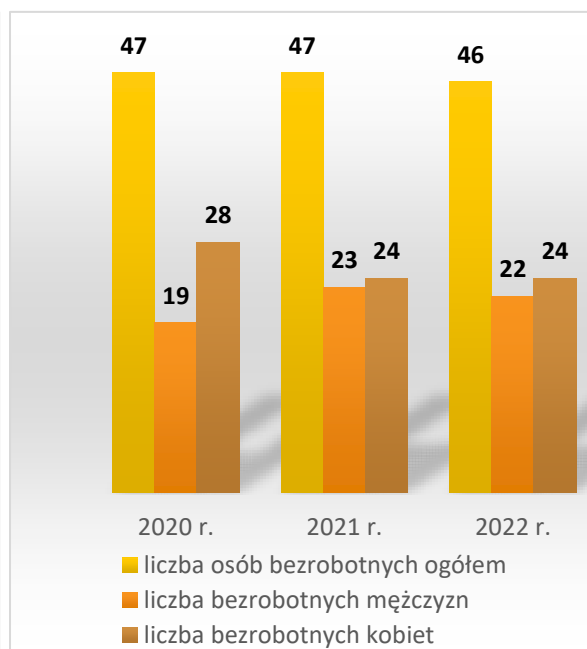
W latach 2020-2022 na podobnym poziomie utrzymywała się liczba osób bezrobotnych (po 47 w latach 2020-2021, 46 w 2022 r.) oraz ich udział w ogóle mieszkańców miasta w wieku produkcyjnym (po 3,3% w każdym roku). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (28 w 2020 r., po 24 w latach 2021-2022).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców miasta przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy miasta posiadający zatrudnienie w latach 2019-2021*

Wykres 11. Bezrobotni w mieście według płci w latach 2020-2022

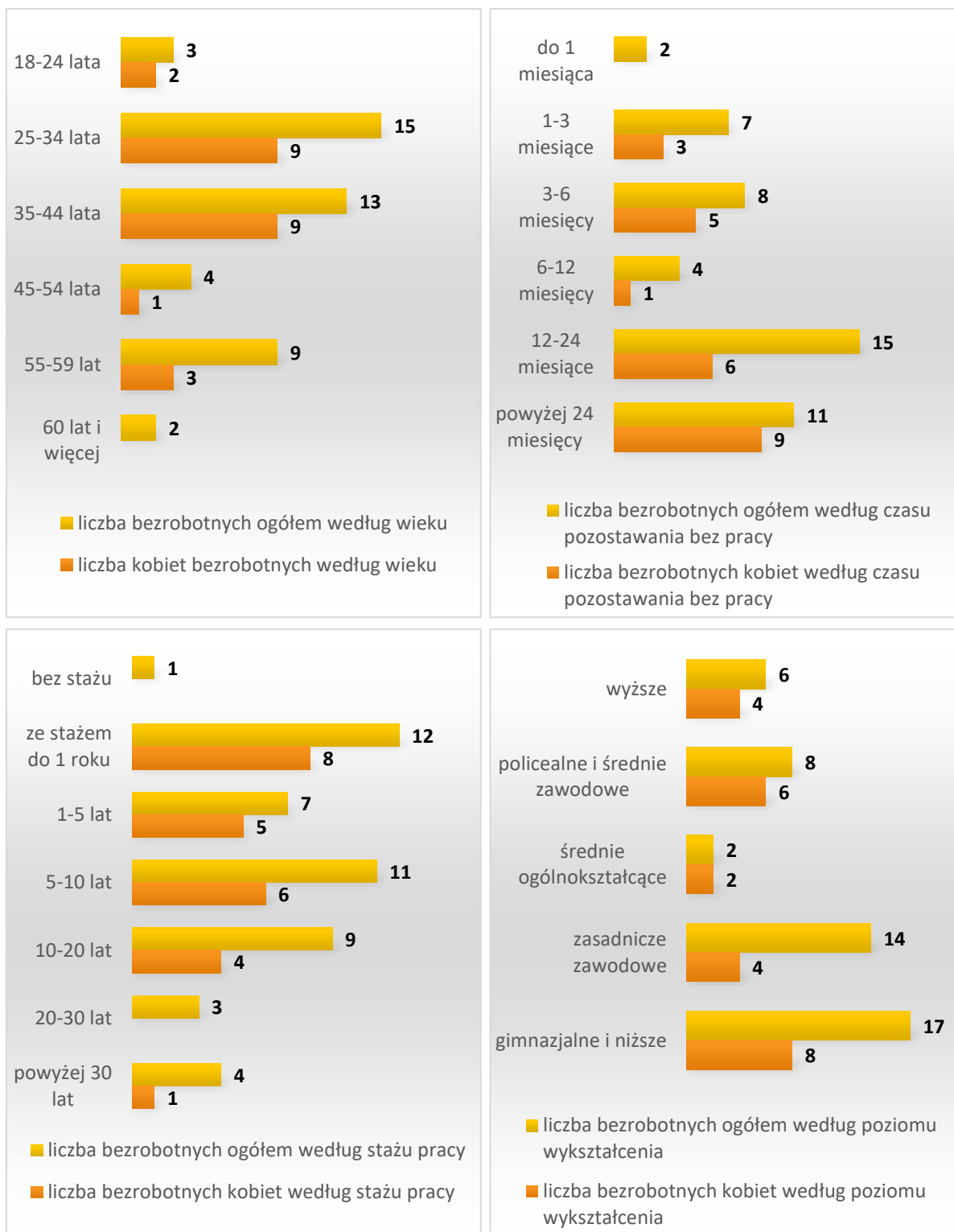

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w mieście według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia.

Wykresy 12-15. Bezrobotni w mieście na koniec 2021 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

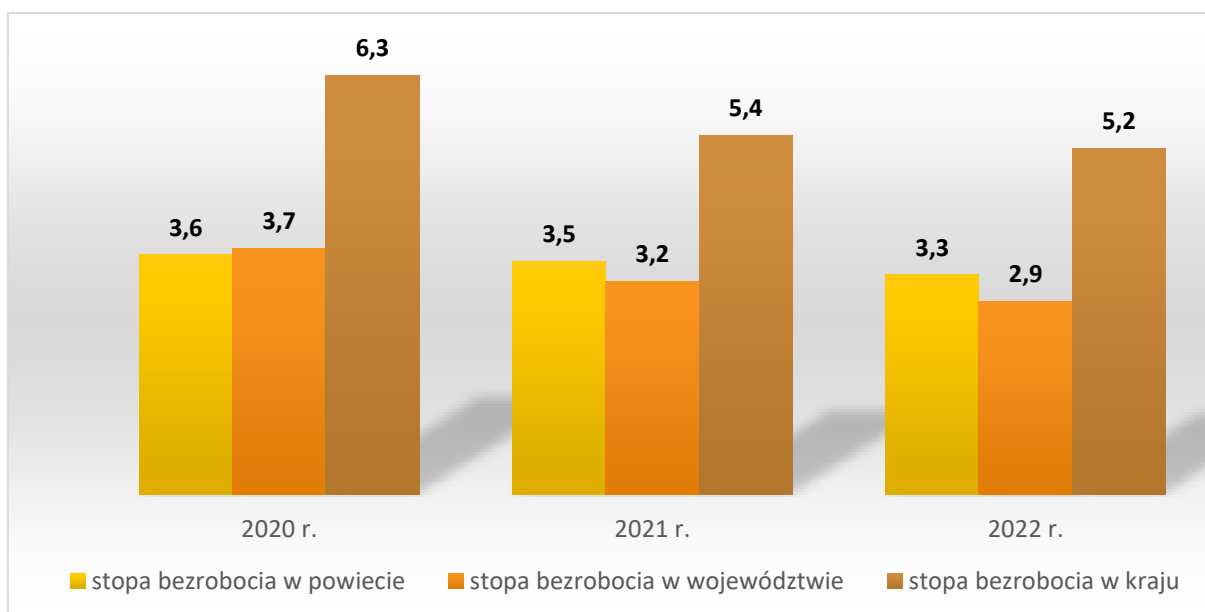
Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach.

Na koniec 2021 r. wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (15 osób, w tym 9 kobiet) oraz 35-44 lata (13 osób, w tym 9 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej

12 miesięcy (26 osób, w tym 15 kobiet), osoby z krótkim stażem pracy – do 1 roku (12 osób, w tym 8 kobiet) oraz 5-10 lat (11 osób, w tym 6 kobiet) a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (17 osób w tym 8 kobiet).

W latach 2020-2022 stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim była znacznie niższa niż w kraju, a w 2020 r. nieco niższa niż w województwie wielkopolskim. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2020-2022 (w %)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując dobre i bardzo dobre informacje o malejących wskaźnikach bezrobocia w całym kraju warto zwrócić uwagę, iż o rzeczywistej kondycji rynku pracy świadczy stan zatrudnienia i bierności zawodowej. Bierni zawodowo to osoby, które nie miały zatrudnienia, nie szukały go i nie były gotowe do podjęcia żadnej zawodowej aktywności.

Powodów bierności zawodowej jest kilka, przy czym ekonomiści i eksperci najczęściej wymieniają wyższe świadczenia socjalne jako element, który wiele osób zdolnych do podjęcia pracy zniechęca do jakiegokolwiek aktywności; obniżenie wieku emerytalnego, które dezaktywowało dużą grupę osób oraz przyczyny kulturowe – w Polsce dla znacznej grupy obywateli praca nie jest wartością, pracują tylko ci, którzy muszą, by przeżyć.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2021 r. wykazało, że biernych zawodowo w Polsce było ponad 13 mln obywateli (przy ok. 17 mln aktywnych), w tym ponad 1/3 jest w wieku produkcyjnym. Poważnym problemem

jawi się również zjawisko zwane NEET (ang. not in employment education or training), określające młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych, którzy nie uczą się i nie pracują. Według danych Eurostatu młodzi ludzie w wieku 20-34 lata niepracujący i nieuczący się stanowią ponad 16% swojej grupy wiekowej. Osobnym zagadnieniem jest tzw. „szara strefa” – osoby pracujące bez rejestracji, często za granicą. Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego, w szarej strefie pracuje ok. 900 tys. osób, czyli ponad 5% aktywnych zawodowo. Możliwe jednak, że jest to liczba mocno niedoszacowana.

3. PRZEZWYCIĘŻANIE TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH I WSPIERANIE RODZIN

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej). Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to z kolei zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji (art. 2 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

W mieście Obrzycko zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2021 r. kadrę MOPS-u stanowiło 8 osób, w tym kierownik i 2 pracowników socjalnych. Spośród zatrudnionych w Ośrodku, 6 osób posiadało wykształcenie wyższe; 2 pracowników socjalnych miało specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, 2 osoby – specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W analizowanym roku Ośrodek nie spełniał wynikającego z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązku zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub 50 rodzin na 1 pracownika socjalnego, nie mniej niż 3 pracowników. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Kadra MOPS-u w 2021 r.

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	2
główny księgowy	1
referent ds. świadczeń	2
opiekunki środowiskowe	2

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

W latach 2020-2021 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w mieście były wyższe niż w 2019 r. (3.986.634 zł w 2019 r., 4.595.844 zł w 2020 r., 4.108.704 zł w 2021 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w mieście w latach 2019-2021

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2019 r.	w 2020 r.	w 2021 r.
ogółem	3.986.634	4.595.844	4.108.704
w tym w budżecie MOPS-u	527.768	611.169	656.160
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	10.572	5.020	9.800
przeciwdziałanie alkoholizmowi	78.946	68.141	79.200
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	130.742	163.884	160.085
ośrodki wsparcia	1.477	10.685	0
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2.360	433	400
składki na ubezpieczenia zdrowotne	5.582	4.935	3.714
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	17.622	13.986	21.702
dodatki mieszkaniowe	8.961	6.500	4.397

zasiłki stałe	57.154	54.836	48.946
Ośrodek Pomocy Społecznej	344.130	384.419	453.571
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	7.200	18.720	30.240
pomoc w zakresie dożywiania	8.970	5.309	6.336
rodzina			
świadczenie wychowawcze	2.278.337	2.922.504	2.441.703
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	983.425	899.590	811.789
wspieranie rodziny	15.710	17.119	19.890
rodziny zastępcze	3.677	6.948	6.404
działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	24.126	4.427	0
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	7.643	8.388	10.527

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez MOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w mieście przez MOPS w latach 2019-2021

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	
pieniężne	zasiłek stały	10	9	7	62.024	54.836	48.946
	zasiłek okresowy	9	11	12	6.357	6.412	4.691
	zasiłek celowy	36	19	23	11.266	7.574	8.476
	posiłek	17	19	19	8.270	5.309	6.336
niepieniężne	schronienie	2	1	1	1.477	10.685	8.536
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	4	5	5	130.743	163.884	160.086

usługi	usługi opiekuńcze	13	12	10	14.241	15.732	15.732
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	0	1			
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	2	2	7.200	18.720	30.240
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	49*	43*	43*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	2	2	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2019-2021 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Po spadku w 2020 r., rok później liczba osób objętych zasiłkiem celowym wzrosła (36 w 2019 r., 19 w 2020 r., 23 w 2021 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”. Program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu mogą być także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2019-2021

liczba osób objętych posiłkiem była zbliżona (17 w 2019 r., po 19 w latach 2020-2021 r.

Warto dodać, że w latach 2019-2021 MOPS, przy współpracy z Bankiem Żywności w Poznaniu, realizował współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa. Jego go celem jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom pomocy żywnościowej. W latach 2019-2020 pomoc żywnościowa trafiła do 108 osób znajdujących się trudnej sytuacji życiowej, którym wydano 430 paczek żywnościowych, łącznie 5 ton żywności każdego roku, a w 2021 r. do 118 osób, którym wydano 386 paczek żywnościowych, łącznie 2,6 ton żywności. W 2021 r., w ramach działań towarzyszących, dla 5 osób korzystających z pomocy żywnościowej przeprowadzono również 2 warsztaty edukacyjne.

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców miasta w domach pomocy społecznej. Ich liczba utrzymywała się na zbliżonym poziomie (4 w 2019 r., po 5 w latach 2020-2021).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna polegająca na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy jakości życia jednostki i społeczeństwa oraz łagodzenia cierpienia i rozwiązywania problemów społecznych. Praca socjalna polega na stałym kontakcie z rodziną i wspieraniu jej w pokonywaniu trudności jakie napotyka w codziennym życiu. W latach 2020-2021 liczba rodzin objętych pracą socjalną była nieco niższa niż w 2019 r. (49 w 2019 r., po 43 w latach 2020-2021). Praca socjalna prowadzona była m.in. w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę wsparcia zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc. W ramach kontraktu pracownik wskazuje osobie lub rodzinie kierunki działań, mobilizuje do aktywności, wzmacnia wiarę we własne siły.

Wśród usług ważną rolę odgrywały także usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W latach 2019-2021 r. usługami opiekuńczymi objęto kilkanaście osób w każdym roku (13 w 2019 r., 12 w 2020 r., 10 w 2021 r.), a specjalistycznymi usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi pojedyncze osoby.

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, MOPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2019-2021 pracował

1 asystent rodziny (w 2019 r. środki na pokrycie kosztów jego zatrudnienia pozyskano w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”, a w latach 2020-2021 w ramach Programu „Asystent rodziny”), pod którego opieką pozostawało 5 rodzin. Praca asystenta koncentrowała się głównie na pomocy w budowaniu prawidłowego wzorca rodzica i właściwych relacji między członkami rodziny, wzmocnieniu kompetencji rodziców, pomocy w egzekwowaniu obowiązku szkolnego, wsparciu w poszukiwaniu pracy oraz w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach, doradztwie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w planowaniu budżetu rodzinnego oraz prowadzeniu zbiorów odzieży, zabawek i sprzętów gospodarstwa domowego na rzecz rodziny.

W latach 2019-2021 miasto ponosiło również odpłatność za pobyt kilkoro dzieci w pieczy zastępczej. (4 w 2019 r., ... w 2020 r., ... w 2021 r.).

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z miasta w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z miasta w pieczy zastępczej w latach 2019-2021

dzieci w pieczy zastępczej	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	5	5	5
wydatki z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (ogółem)	15.711	17.120	19.890
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	4		
liczba dzieci w rodzinie zastępczej	3		
w tym: liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1		
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	27.803	11.376	6.404

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

W analizowanym okresie Ośrodek wypłacał także świadczenia wychowawcze. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w mieście w latach 2019-2021

świadczenia wychowawcze	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba przyznanych świadczeń			5.849
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie			
kwota przyznanych świadczeń (w zł)	2.278.337	2.922.504	2.441.703

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

W latach 2019-2021 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba stale zmniejszała się (z 4.236 w 2019 r. do 2.919 w 2021 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 2.825 w 2019 r. do 1.734 w 2021 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w mieście świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	2.825	2.028	1.734
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.135	1.067	917
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	196	184	196
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	16	19	5
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	16	11	14
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	48	24	53
ogółem			
liczba świadczeń	4.236	3.333	2.919

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez MOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2019-2021 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, nieznacznie zmniejszała się z roku na rok (8 w 2019 r., 7 w 2020 r., 6 w 2021 r.), a liczba świadczeń wydanych ulegała wahaniom (178 w 2019 r., 146 w 2020 r., 157 w 2022 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	8	7	6
liczba przyznanych świadczeń	178	146	157
łącznie kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	81.300	68.134	70.918

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

W latach 2019-2021 Ośrodek realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadcząc pracę socjalną wobec ofiar i sprawców przemocy, zapewniając rodzinom wsparcie psychologa oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Obrzycku. Każdego roku odbyły się 4 posiedzenia Zespołu, prowadzono odpowiednio 8, 6 i 6 procedur „Niebieskie Karty” i zakończono ją w odpowiednio w 6 przypadkach w każdym roku.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Na terenie miasta Obrzycko, oprócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Jest to Świetlica Środowiskowa w Zespole Szkół w Obrzycku (Plac Lipowy 12, 64-520 Obrzycko), która, organizując zajęcia w formie opiekuńczej, zapewnia: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Mieszkańcy miasta mają natomiast możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia poza nim. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty udzielające wsparcia poza miastem, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy miasta

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Punkt Interwencji Kryzysowej w Szamotułach ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: interwencja kryzysowa. Kategoria klienta: osoby w sytuacji kryzysowej, osoby doznające przemocy.
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Szamotułach ul. Lipowa 27, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa w zakresie przywracania lub pozyskiwania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnościami i upośledzeniem umysłowym.
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Kanaan” w Szamotułach ul. Lipowa 27A, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka: wychowanie, edukacja, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawieni opieki rodzicielskiej
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Negeb” w Szamotułach ul. Lipowa 27B/1, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka: wychowanie, edukacja, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawieni opieki rodzicielskiej
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Sychem” w Szamotułach ul. Lipowa 27C/2, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka: wychowanie, edukacja, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawieni opieki rodzicielskiej
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Betania” w Szamotułach ul. Lipowa 27 B/2, 64-500 Szamotuły	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka: wychowanie, edukacja, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodzicielskiej
Dom Dziecka „W Słońcu” w Lipnicy Lipnica 1, 64-551 Otorowo	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka: wychowanie, edukacja, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodzicielskiej
Dom im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Otorowie ul. Witosa 1, 64-551 Otorowo	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka: wychowanie, edukacja, zapewnienie rozwoju psychofizycznego, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych i społecznych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodzicielskiej

**Zespół Szkół Specjalnych
w Szamotułach**

ul. Kołłątaja 1,
64-500 Szamotuły

**Dom Pomocy Społecznej
w Chojnie**

Chojno Wieś 41a,
64-510 Wronki

**Dom Pomocy Społecznej
w Nowej Wsi**

Nowa Wieś, ul. Szamotulska 9,
64-510 Wronki

**Powiatowy Zespół Poradni
Psychologiczno-
Pedagogicznych
w Szamotułach**

ul. Chrobrego 8B,
64-500 Szamotuły

Zakres oferowanych usług: edukacja i wychowanie, pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna, rewalidacja, wspieranie rozwoju.

Kategoria klienta: dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z niepełnosprawnością intelektualną.

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną – mężczyźni.

Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców.

Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną – kobiety.

Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROCES STARZENIA SIĘ

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wynika, że w Polsce mieszka 38.036 tys. osób (48,3% populacji stanowią mężczyźni, a 51,7% kobiety). W ciągu dekady liczba ludności kraju zmniejszyła się o 476 tys. osób.

Liczba ludności Polski spada systematycznie od 2013 r., a demografowie prognozują, że trend spadkowy utrzyma się przez wiele następnych lat i prawdopodobne, że w 2035 r. Polska liczyć będzie już tylko ok. 36 mln mieszkańców. Jako możliwe przyczyny wskazywane są uwarunkowania ekonomiczne, demograficzne i kulturowe. Przy czym procesy nie przebiegają jednakowo dla każdego regionu.

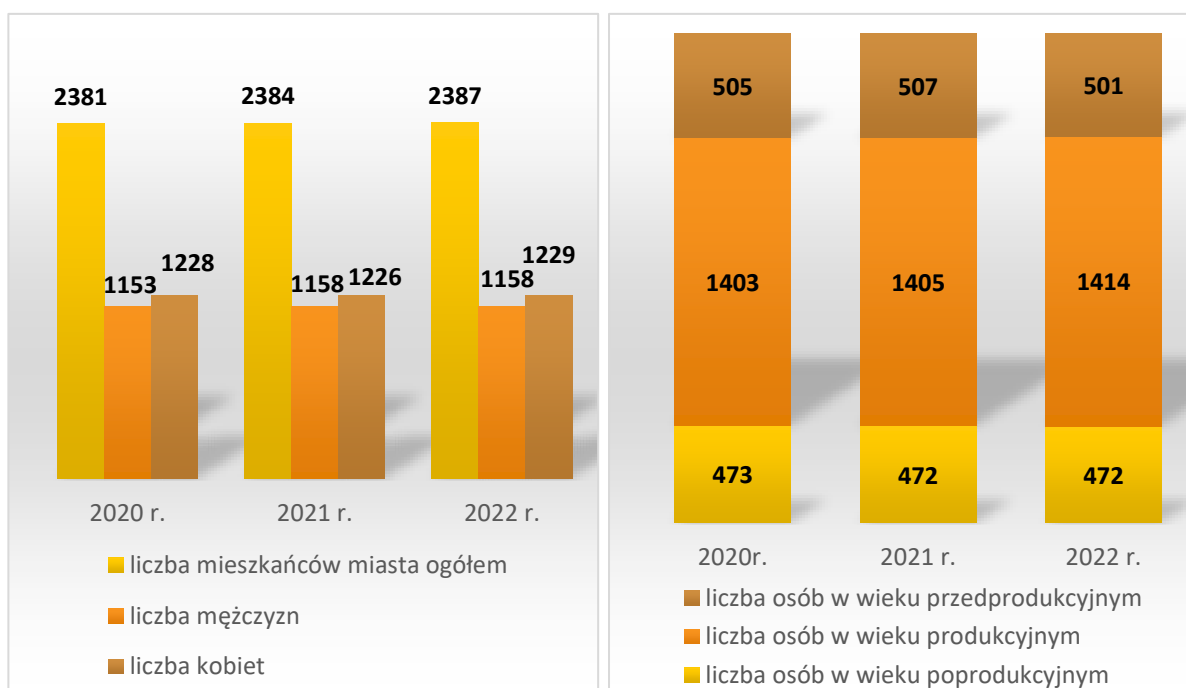
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba ludności miasta Obrzycko nieznacznie zwiększała się z roku na rok (2.381 w 2020 r., 2.384 w 2021 r., 2.387 w 2022 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie niewielkim wahaniom ulegała liczba dzieci i młodzieży, stale zwiększała się liczba osób w wieku produkcyjnym, a liczba osób starszych była na stabilnym poziomie.

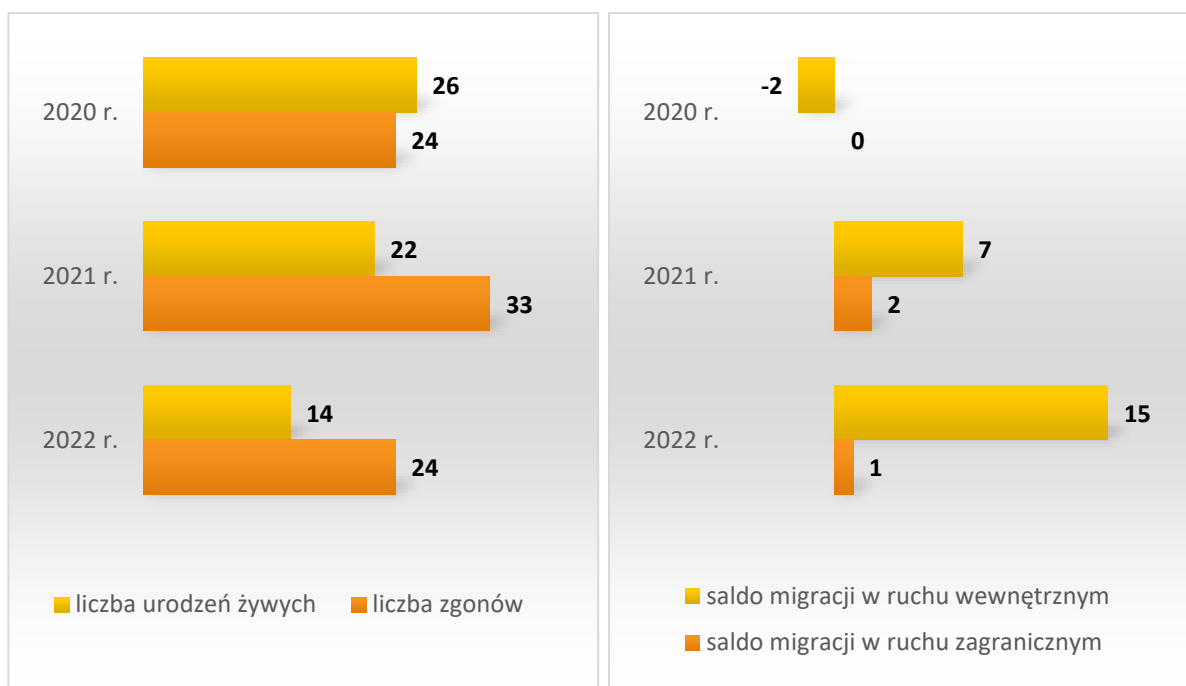
W 2020 r. przyrost naturalny w mieście był dodatni (+2), a w latach 2021-2022 niekorzystny (-11 w 2021 r., -10 w 2022 r.). Powodem tego był stały spadek liczby urodzeń żywych (z 26 w 2020 r. do 14 w 2022 r.). Dla odmiany, w 2020 r. saldo migracji było ujemne (-2), a w latach 2021-2022 dodatnie (9 w 2021 r., 16 w 2022 r.), przeważnie za sprawą osiedlenia się na terenie miasta ludności z innych jednostek w kraju.

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców miasta przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 17-18. Ludność miasta oraz jego struktura wiekowa w latach 2020-2022

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Wykresy 19-20. Ruch naturalny i saldo migracji ludności miasta w latach 2020-2022

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w mieście, należy zaznaczyć, że 3 letni okres jest zbyt krótkim, aby jednoznacznie zdefiniować tendencje demograficzne miasta, niemniej zauważyć można, że sytuacja jest mniej niekorzystna niż w innych gminach. W latach 2020-2022 udział dzieci i młodzieży w populacji mieszkańców, pomimo spadku w 2022 r., był wyższy niż osób starszych i (21,2% do 19,9% w 2020 r., 21,3% do 19,8% w 2021 r., 21% do 19,8% w 2022 r.).

Z kolei biorąc pod uwagę współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi oraz odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców miasta, w latach 2020-2022 widoczny był wzrost – z 24,2 w 2020 r. do 25 w 2022 r. w przypadku współczynnika obciążenia demograficznego oraz z 16% do 16,5% w odniesieniu do odsetka osób w wieku 65 lat i więcej. Dane te wskazują na możliwość przyrostu populacji osób starszych i konieczność podjęcia w niedalekiej przyszłości stosownych działania zaradczych, mających na celu zabezpieczenie potrzeb tej grupy wiekowej.

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku w całym kraju. W okresie międzyspisowym zmniejszył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym – z 18,7% w 2011 r. do 18,4% w 2021 r., a także w wieku produkcyjnym – z 64,4% w 2011 r. do 59,3% w 2021 r. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział

ludności w wieku poprodukcyjnym – z 16,9% do 22,3%, co oznacza, że w ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już więcej niż co 5 mieszkaniec Polski ma ponad 60 lat.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 r. będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilali osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 r. znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 r. osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie – do 2025 r. będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

Mając na uwadze zróżnicowanie grupy seniorów nie można postrzegać ich potrzeb i potencjału w jednakowy sposób. W tej grupie znajdują się zarówno osoby aktywne fizycznie i społecznie, samodzielne, utrzymujące satysfakcjonujące relacje z bliskimi i przyjaciółmi; osoby samodzielne, które mają potencjał i chęć rozwoju, ale potrzebują zachęty, informacji i wskazówek do aktywnego udziału w życiu społecznym; osoby częściowo zależne, które potrzebują czasowego wsparcia i opieki, jak również osoby niesamodzielne, całkowicie zależne od pomocy innych. Planując i realizując działania na rzecz seniorów należy więc uwzględnić potrzeby każdej z tych grup.

Na terenie miasta Obrzycko problemy seniorów są widoczne. Osoby te zmagają się m.in. z długotrwałą i ciężką chorobą, niepełnosprawnością i samotnością, co zwiększa zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i, w razie konieczności, całodobowej pomocy, a także uwidacznia brak w mieście placówek wsparcia dziennego dla seniorów – klubu seniora czy dziennego domu pobytu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku wspiera seniorów, m.in. poprzez usługi opiekuńcze, pomoc finansową, pomoc rzeczową w postaci posiłków i kierowanie do domów pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń dla osób starszych udzielonych w mieście w latach 2019-2021

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba i kwota świadczeń		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
zasiłek celowy						
zasiłek celowy specjalny						
zasiłek okresowy						
zasiłki stałe						
zasiłek celowy z programu „Posiłek w szkole i w domu”						
usługi opiekuńcze						
odpłatność za pobyt w DPS						
zasiłek pielęgnacyjny						
inne, jakie?						

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Obrzycku, na terenie miasta działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom. Są to: Fundacja „Róża Miłości Świętej Rity”, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 1 w Obrzycku oraz Nieformalna grupa Koło Gospodyń Domowych „Obrzyczanki”.

5. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W mieście Obrzycko funkcjonują 2 podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz działa 1 apteka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Podmioty lecznicze apteki w mieście

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
	Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Vita” s.c. w Obrzycku	ul. Kruppika 7, 64-520 Obrzycko
	Gabinet Medycyny Pracy w Obrzycku, lek. med. Jerzy Kwartański	ul. Wroniecka 10, 64-520 Obrzycko
	Apteka „Pod Złotym Moździerzem” w Obrzycku	ul. Kruppika 2, 64-520 Obrzycko

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

W ramach Przychodni Zespołu Lekarza Rodzinnego „Vita” s.c. w Obrzycku działają: Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowo-Rodzinnej, Gabinet Położnej Środowiskowo-Rodzinnej, Gabinet Ginekologiczno-Położniczy, Gabinet Higieny Szkolnej i Laboratorium Analityki Medycznej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, po wzroście w 2021 r., w 2022 r. liczba porad udzielonych w mieście w ramach podstawowej opieki zdrowotnej spadła (34.772 w 2020 r., 37.079 w 2021 r., 35.740 w 2022 r.).

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców miasta realizują placówki działające poza jego terenem, m.in.: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szamotułach (ul. Sukiennicza 13, 64-500 Szamotuły).

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców miasto Obrzycko zajmuje się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w Szamotułach. Według jego danych, w latach 2021-2022 liczba wydanych mieszkańcom miasta orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16. roku życia) była znacznie niższa niż w 2019 r. (26 w 2019 r., 7 w 2020 r., 6 w 2021 r.), podobnie jak liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16. roku życia) wydanych w 2021 r. w stosunku do lat 2019-2020. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Mieszkańcy miasta zaliczeni przez PZON w Szamotułach do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2019-2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
liczba osób zaliczonych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności	121	99	61
w tym: liczba osób do 16. roku życia zaliczonych do niepełnosprawności	26	7	6
liczba osób w wieku 16 lat i więcej zaliczonych do stopnia niepełnosprawności	95	92	55

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szamotułach.

Do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności wśród osób do 16. roku życia należały: choroby układu oddechowego i krążenia (14 osób w 2019 r., po 1 w latach 2020-2021) i choroby narządu wzroku (po 2 osoby w latach 2019-2020, 1 w 2021 r.), a wśród osób w wieku 16 lat i więcej choroby układu oddechowego i krążenia (21 osób w 2019 r., 20 w 2020 r., 16 w 2021 r.), upośledzenie narządu ruchu (21 w 2019 r., 35 w 2020 r., 34 w 2021 r.), inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (14 w 2019 r., 18 w 2020 r., 6 w 2021 r.), choroby neurologiczne (16 w 2019 r., 11 w 2020 r., 3 w 2021 r.).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku obejmuje wsparciem część osób z niepełnosprawnością, pomagając im wypełniać role społeczne i zawodowe. W 2019 r. z powodu niepełnosprawności ze świadczeń pomocy społecznej w mieście skorzystało 27 rodzin, rok później – 22 rodziny, a w 2021 r. – 25 rodzin.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat form pomocy udzielanej przez MOPS osobom z niepełnosprawnością w mieście.

Tabela 13. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w mieście w latach 2019-2021

formy świadczeń	liczba osób, którym przyznano świadczenie			liczba i kwota świadczeń		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
zasiłek stały						
zasiłek okresowy (z powodu niepełnosprawności)						
dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego						
zasiłek pielęgnacyjny						
świadczenie pielęgnacyjne						
specjalny zasiłek dla opiekuna						
inne, jakie?						

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku.

Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Obrzycku, do podmiotów działających na rzecz mieszkańców miasta z niepełnosprawnością należą: m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach (ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły), Warsztaty Terapii Zajęciowej w Szamotułach (ul. Lipowa 27, 64-500 Szamotuły), Dom Pomocy Społecznej w Chojnie (Chojno Wieś 41a, 64-510 Wronki), Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi (Nowa Wieś, ul. Szamotulska 9, 64-510 Wronki), Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło nr 1 w Obrzycku (ul. S. Staszica 6, 64-520 Obrzycko) oraz Fundacja „Róża Miłości Świętej Rity” (ul. Kopernika 2/6, 64-520 Obrzycko).

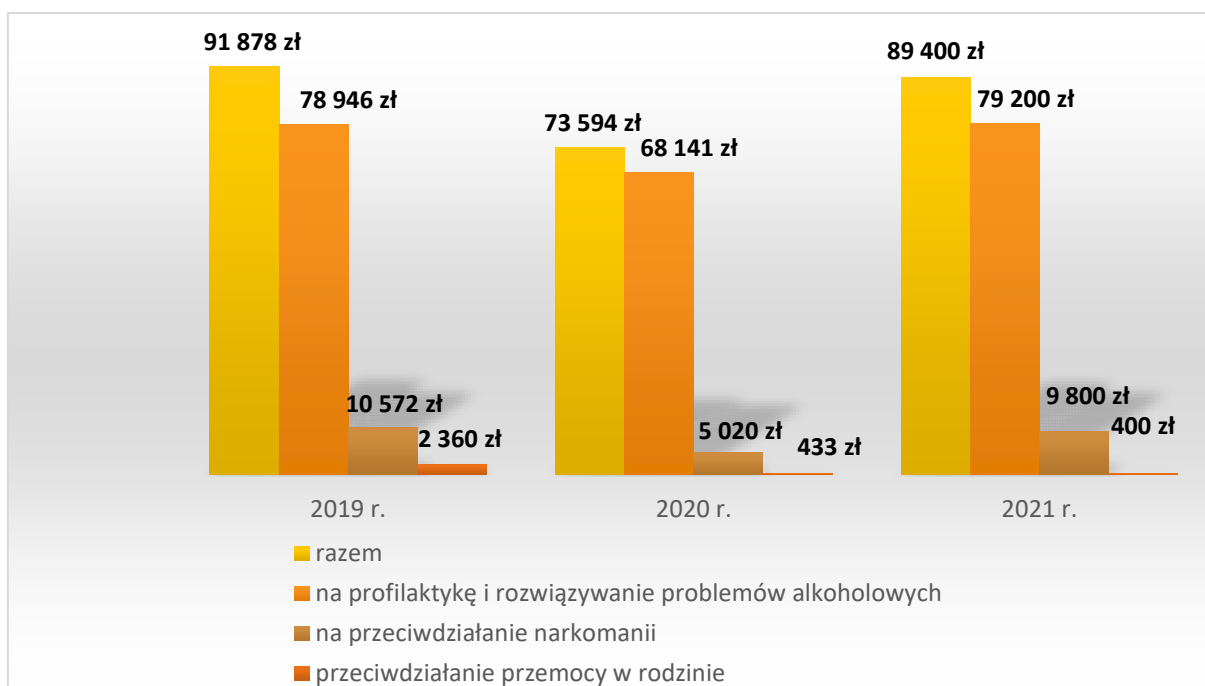
6. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC DOMOWA

Alkoholizm, narkomania i przemoc domowa są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie, choć występuje również w rodzinach o wysokim statusie społecznym. Doznającymi przemocy są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od osoby stosującej przemoc. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby z niepełnosprawnością, starsze i chore.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

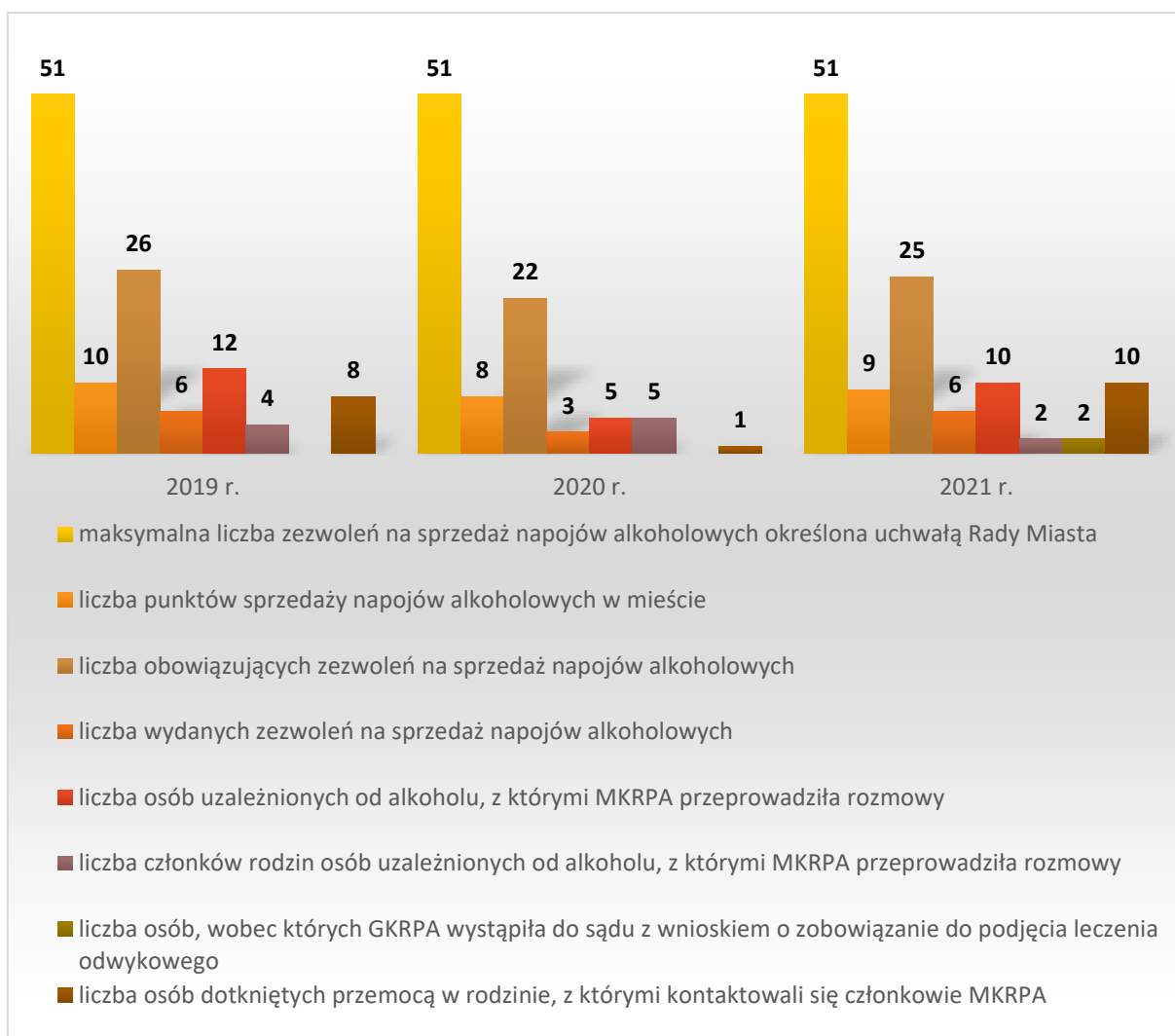
Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych w mieście Obrzycko na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w latach 2019-2021.

Wykres 21. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście w latach 2019-2021

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

Po spadku w 2020 r., rok później wzrosła wysokość środków finansowych wydatkowanych w mieście na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie (91.878 zł w 2019 r., 73,594 zł w 2020 r., 89.400 zł w 2021 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w mieście Obrzycko, a także aktywności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych. W ramach swoich zdań Komisja m.in. opiniuje wnioski w sprawie wydania lub cofnięcia zezwolenia na alkohol, przeprowadza rozmowy motywujące, udziela porad osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 22. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w mieście oraz działalności MKRPA w latach 2019-2021

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

W latach 2019-2021 określona uchwałą Rady Miasta maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w mieście była na tym samym poziomie (po 51), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych podobna (10 w 2019 r., 8 w 2020 r., 9 w 2021 r.). Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała nieznacznym wahaniom (26 w 2019 r., 22 w 2020 r., 25 w 2021 r.). Po spadku w 2020 r., rok później liczba wydanych w mieście zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była osiągnęła poziom z 2019 r. (6 w 2019 r., 3 w 2020 r., 6 w 2021 r.).

W analizowanym okresie liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy, ulegała wahaniom (z 12 w 2019 r., 5 w 2020 r., 10 w 2021 r.), a liczba członków rodzin tych osób, z którymi Komisja podjęła rozmowy (z 22 w 2020 r. do 14 w 2022 r.).

W 2021 r. MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego w stosunku do 2 osób.

W latach 2019-2021 członkowie Komisji kontaktowali się również z osobami doznającymi przemocy domowej (4 w 2019 r., po 2 w latach 2021-2022) i świadkami przemocy (po 4 w latach 2019-2020, 2 w 2021 r.), a w 2019 r. z 1 osobą stosującą przemoc.

Obok Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie miasta odgrywają: działające w Obrzycku – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i działający przy nim Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Obrzycko, Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Vita” s.c., Świetlica Środowiskowa przy Zespole Szkół w Mieście Obrzycko, Posterunek Policji, a w Szamotułach – Centrum Zdrowia „Alpha-Med” (Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Interwencji Kryzysowej, Ośrodek Terapii i Promocji Zdrowia Psychicznego, Komenda Powiatowa Policji oraz Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców miasta z problemami uzależnień i przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Podmioty mogące wspierać mieszkańców miasta z problemami uzależnień i przemocy domowej

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Obrzycku	ul. Marcinkowskiego 10, 64-520 Obrzycko
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku	ul. Marcinkowskiego 10, 64-520 Obrzycko
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Obrzycku	ul. Marcinkowskiego 10, 64-520 Obrzycko
Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Obrzycko	ul. Rynek 19, 64-520 Obrzycko
Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Vita” s.c. w Obrzycku	ul. Kruppika 7, 64-520 Obrzycko
Świetlica Środowiskowa przy Zespole Szkół w Mieście Obrzycko	Plac Lipowy 12, 64-520 Obrzycko
Centrum Zdrowia „Alpha-Med” (Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu)	ul. Szczuczyńska 15, 64-500 Szamotuły
Posterunek Policji w Obrzycku	ul. Prusa 7, 64-520 Obrzycko
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach	ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły

Punkt Interwencji Kryzysowej w Szamotułach	ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły
Ośrodek Terapii i Promocji Zdrowia Psychicznego w Szamotułach	ul. Szczuczyńska 15, 64-500 Szamotuły
Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach	ul. Polna 3, 64-500 Szamotuły
Sąd Rejonowy w Szamotułach, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	Aleja 1 Maja 5a, 64-500 Szamotuły

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

W działającym w mieście Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Obrzycku usługi świadczy psycholog i pracownik socjalny. W 2019 r. ze wsparcia w jego ramach skorzystało 10 osób z problemem alkoholowym, 5 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i Dorosłych Dzieci Alkoholików), 2 osoby doznające przemocy i 1 osobę stosującą przemoc, w 2020 r. 24 osoby z problemem alkoholowym, a w 2021 r. 96 osób z problemem alkoholowym, 2 osoby doznające przemocy i 2 osoby stosujące przemoc.

W latach 2019-2021 ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrzycku skorzystało odpowiednio 1, 4 i 2 rodziny z powodu alkoholizmu oraz, w 2021 r., 1 rodzina z powodu przemocy. Z kolei działaniami funkcjonującego przy Ośrodku Zespołu Interdyscyplinarnego objęto odpowiednio 24, 20 i 10 osób.

Działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w mieście prowadzona jest głównie w funkcjonujących na jego terenie placówkach oświatowych i świetlicy środowiskowej i obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadanek, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych, konkursów, zajęć świetlicowych oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W latach 2019-2021 programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej, rekomendowanymi przez ówczesnie działającą Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego, objęto odpowiednio 100, 60 i 100 uczniów, odpowiednio 10, 5 i 10 nauczycieli oraz odpowiednio 50, 20 i 50 rodziców, innymi programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej dla dzieci i młodzieży – 50 uczniów i 10 nauczycieli w 2019 r., w jednorazowych prelekcjach i pogadankach wzięło udział odpowiednio 50 osób w 2019 r., w spektaklach profilaktycznych – 50 osób w 2019 r. i 50 osób w 2021 r., w festynach i innych imprezach plenerowych – odpowiednio 200 osób w 2019 r. i 50 osób w 2021 r.,

w imprezach sportowych – 15 osób w 2020 r. i 100 osób w 2021 r., w konkursach – 30 osób w 2019 r., w zajęciach świetlicowych – po 15 dzieci w 2019 r. i 2021 r., w tym odpowiednio 10 i 13 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, a w koloniach z programem profilaktycznym – 15 osób w 2019 r.

7. EDUKACJA I WYCHOWANIE, OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3.

W mieście Obrzycko działa 1 szkoła podstawowa i 1 przedszkole połączone organizacyjnie w Zespół Szkół. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowe w mieście

nazwa placówki	adres placówki
Zespół Szkół w Mieście Obrzycko	
Przedszkole Miejskie Bajkowa Kraina	pl. Lipowy 12, 64-520 Obrzycko
w tym: Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Obrzycku	

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

Na terenie miasta nie ma placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3, choć podejmowano próby jej powołania. Warto dodać, że według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2020-2022 liczba dzieci w wieku do lat 3. W mieście nieznacznie zmniejszała się z roku na rok (67 w 2020 r., 60 w 2021 r., 58 w 2022 r.)

8. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Działalność kulturalna w mieście ogniskuje się wokół Miejskiej Biblioteki Publicznej w Obrzycku, która zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom, służy zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, oświatowych i informacyjnych oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Obok podstawowej działalności placówka zajmuje się promocją czytelnictwa i biblioteki w środowisku lokalnym i poza nim oraz organizacją różnych form pracy z czytelnikiem w celu popularyzacji czytelnictwa. Są to m.in.: spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, zajęcia z dziećmi i młodzieżą z Zespołu Szkół w Mieście Obrzycko, warsztaty plastyczne, udział w ogólnopolskich akcjach czytelniczych i bibliotecznych, jak np. Mała książka – wielki człowiek (po polsku i po ukraińsku), Ogólnopolski Tydzień Bibliotek, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich – Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie.

W 2022 r. księgozbiór Biblioteki liczył 25.205 woluminów, liczba czytelników wyniosła 533, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz 16.961 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z 4 komputerów z dostępem do sieci Internet.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe informacje nt. placówek kulturalnych funkcjonujących w mieście.

Tabela 16. Placówki kulturalne w mieście

nazwa placówki	adres placówki
Miejska Biblioteka Publiczna w Obrzycku	ul. Marcinkowskiego 10, 64-520 Obrzycko

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w mieście służy dostępna na jego terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Składają się na nią m.in.: kompleks sportowy „Orlik”, sala gimnastyczna przy Zespole Szkół, boisko piłkarskie, kort tenisowy, siłownia zewnętrzna i place zabaw. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Obiekty sportowo-rekreacyjne w mieście

nazwa obiektu	adres obiektu
Kompleks sportowy „Orlik”	64-520 Obrzycko
Sala gimnastyczna	pl. Lipowy 12, 64-520 Obrzycko
Boisko piłkarskie	ul. Sportowa, 64-520 Obrzycko
Kort tenisowy	ul. Kopernika, 64-520 Obrzycko
Siłownia zewnętrzna	ul. Kuźnice, 64-520 Obrzycko
Plac zabaw	64-520 Obrzycko

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

Obrzycko posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój różnych form wypoczynku i rekreacji. Przez miasto leżące na trasie Wielkiej Pętli Wielkopolski prowadzą liczne szlaki turystyczne (piesze, rowerowe i wodne), a długą i ciekawą jego historię dokumentują zachowane zabytki. Do najciekawszych obiektów zalicza się: późnobarokowy kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła z 1714 r., Ratusz w Obrzycku z połowy XVIII w., dawny kościół ewangelicki, neobarokowy z 1911 r., Pałac Raczyńskich w Obrzycku; szachulcowe i murowane domy z pierwszej połowy XIX w., budynek dawnego dworca kolejowego z początku XX w., cmentarz żydowski i budynek byłej synagogi.

9. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA

Ekonomia społeczna i solidarna to sfera będąca przejawem społeczeństwa obywatelskiego, w której działalność ekonomiczna i pożytku publicznego służy realizacji celów społecznych. Należą do nich: zatrudnianie i reintegracja osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych wykluczeniem społecznym (w szczególności osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych oraz seniorów), wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób oraz odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym, a także działalność na rzecz rozwoju lokalnego.

Cele ekonomii społecznej i solidarnej realizowane są przez podmioty ekonomii społecznej, do których zalicza się:

- przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), które zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- jednostki reintegracyjne (m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej czy centra integracji społecznej, których głównym celem jest ponowna integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podmioty działające w sferze pożytku publicznego – organizacje pozarządowe oraz podmioty sfery gospodarczej utworzone w związku z realizacją celu społecznego – spółki non-profit i spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie np. inwalidów i niewidomych.

W mieście Obrzycko funkcjonuje 10 podmiotów ekonomii społecznej. Są to organizacje pozarządowe, z którymi samorząd miasta podejmuje wspólne działania na podstawie uchwalanego corocznie programu współpracy miasta Obrzycko z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem głównym tej współpracy jest budowanie partnerstwa pomiędzy miastem Obrzycko a organizacjami pozarządowymi, polegające na rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców i wzmocnieniu roli aktywności obywatelskiej w rozumieniu problemów lokalnych.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat funkcjonujących w mieście podmiotów ekonomii społecznej. Uwzględniają one m.in. informacje na temat obszarów i odbiorców ich działań, które określają ich zdolności do realizacji usług społecznych, w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy

z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Tabela 18. Podmioty ekonomii społecznej w mieście

nazwa i adres organizacji	obszary działań	odbiorcy działań
Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Obrzyckiej ul. Dworcowa 17, 64-520 Obrzycko	prawa człowieka, demokracja, działalność międzynarodowa	społeczność lokalna
Obrzyckie Towarzystwo Kulturalne ul. Marcinkowskiego 10, 64-520 Obrzycko	kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna
Obrzyckie Stowarzyszenie Miłośników Ptaków ul. Marcinkowskiego 10, 64-520 Obrzycko	ekologia; sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło nr 1 w Obrzycku ul. Staszica 6, 64-520 Obrzycko	ochrona zdrowia; usługi socjalne, pomoc społeczna; kultura, sztuka, tradycja	osoby starsze, kombatanci
Stowarzyszenie „Psi Ogród” pl. Kościuszki 13, lok. 2, 64-520 Obrzycko	rozwój lokalny; ekologia	społeczność lokalna
Nieformalna grupa Koło Gospodyń Domowych „Obrzyczanki” 64-520 Obrzycko	pomoc społeczna, rozwój lokalny, kultura, sztuka, tradycja	społeczność lokalna; kobiety
Obrzycki Chór Parafialny 64-520 Obrzycko	kultura, sztuka	społeczność lokalna
Miejski Klub Sportowy „Warta” Obrzycko ul. Szamotulska 8, 64-520 Obrzycko	sport, turystyka, rekreacja, hobby	społeczność lokalna
Fundacja „Róża Miłości Świętej Rity” ul. Kopernika 2/6, 64-520 Obrzycko	usługi socjalne, pomoc społeczna; edukacja i wychowanie; wsparcie dla organizacji pozarządowych	społeczność lokalna
Ochotnicza Straż Pożarna w Obrzycku ul. Strzelecka 8, 64-520 Obrzycko	ratownictwo, bezpieczeństwo	społeczność lokalna

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

Na 2023 r. miasto Obrzycko zaplanowało zlecenie w trybach, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczących m.in.: wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców miasta Obrzycko czuwa Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach, a bezpośrednie czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Posterunku Policji w Obrzycku. Według jego danych, w 2021 r. na terenie miasta przeprowadzono odpowiednio 19 i 21 postępowań przygotowawczych i sprawdzających, w wyniku których stwierdzono 16 przestępstw.

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w mieście w 2021 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Przestępczość w mieście w 2021 r.

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba przestępstw wykrytych	wiek sprawcy
przestępstwa narkotykowe	8	8	29, 30, 36 lat
uszkodzenie mienia	2	2	36, 46 lat
kradzież mienia	2	1	29, 30 lat
kradzież z włamaniem	1	1	-
oszustwo	2	1	24 lata
naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza	1	1	39 lat

Źródło: Posterunek Policji w Obrzycku.

Istotne dla mieszkańców Obrzycka jest także bezpieczeństwo pożarowe. Ochronę przeciwpożarową mieszkańcom miasta zapewniają Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej w Szamotułach wspomagane m.in. przez Ochotniczą Straż Pożarną w Obrzycku (ul. Strzelecka 8, 64-520 Obrzycko).

11. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w mieście Obrzycko posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jego terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiety, którą skierowano do mieszkańców miasta, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza Miasta, Sekretarza Miasta, Skarbnika Miasta, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miasta, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych miasta, w tym placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

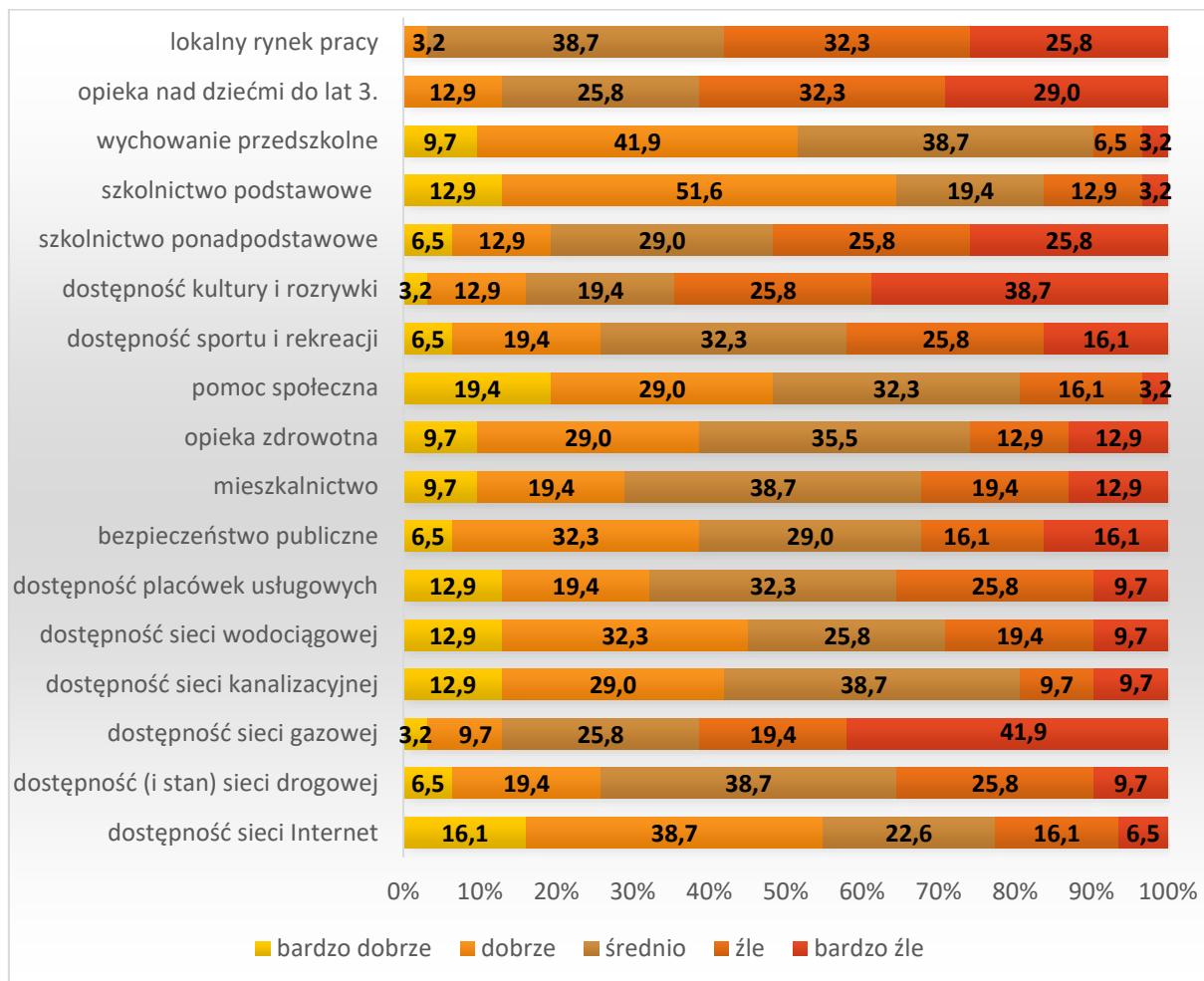
Z uwagi na fakt, że badania ankietowe w środowisku lokalnym przeprowadzono przed wejściem w życie nowelizacji ustawy w zakresie przeciwdziałania przemocy, wprowadzającej nową nomenklaturę („przemoc domowa”, „osoba doznająca przemocy domowej”, „osoba stosująca przemoc domową”), w poniższej analizie zastosowano wcześniejsze nazewnictwo („przemoc w rodzinie”, „ofiara przemocy w rodzinie” i „sprawca przemocy w rodzinie”), zgodnie z brzmieniem pytań i udzielonych odpowiedzi.

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę warunków życia w mieście. Analizując je, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do szkolnictwa podstawowego (łącznie 64,5% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci Internet (w sumie 54,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), wychowania przedszkolnego (łącznie 51,6% ocen bardzo dobrych i dobrych) oraz pomoc społeczną (w sumie 48,4% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostępność kultury i rozrywki (łącznie 64,5% ocen bardzo złych i złych), opieki nad dziećmi do lat 3. (w sumie 61,3% ocen złych i bardzo złych), lokalny rynek pracy (łącznie 58,1% ocen złych i bardzo złych) oraz dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego (w sumie 51,6% ocen złych i bardzo złych).

Dane szczegółowe w zakresie oceny przez mieszkańców warunków życia w mieście przedstawia poniższy wykres.

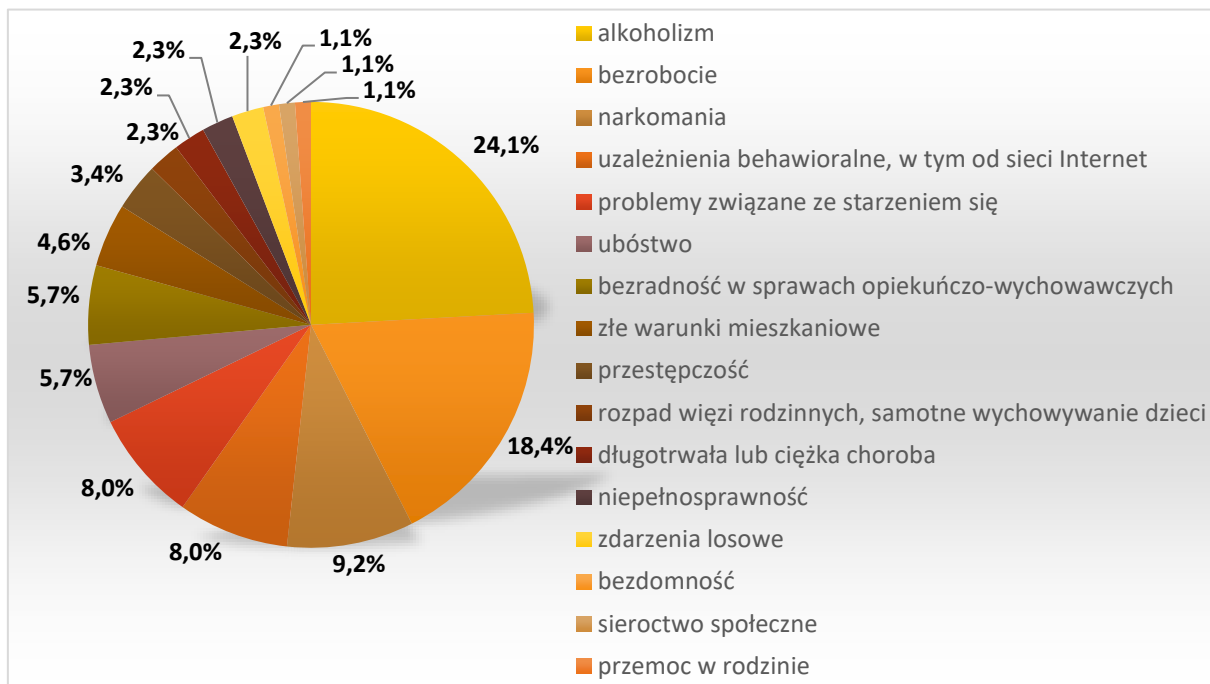
Wykres 23. Warunki życia w mieście

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców miasta. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

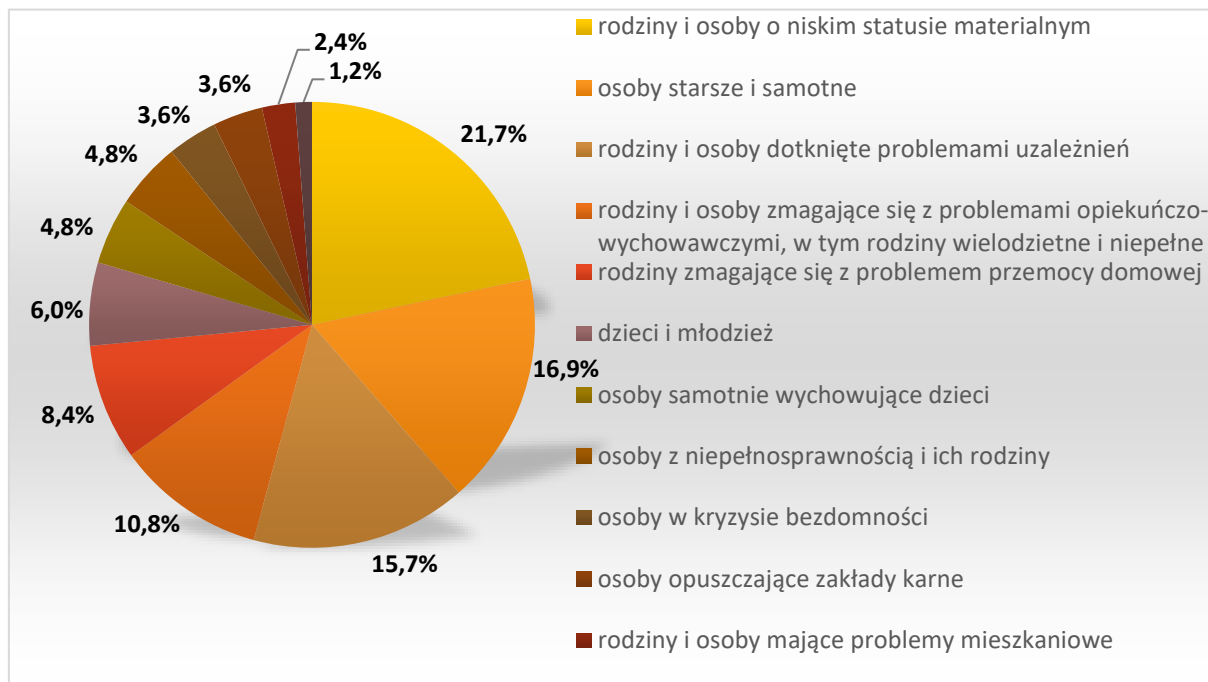

Wykres 24. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców miasta

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotykają mieszkańców miasta, respondenci uznali alkoholizm (24,1%) i bezrobocie (18,4%), a także narkomanię (9,2%), uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu oraz problemy związane ze starzeniem się (po 8%).

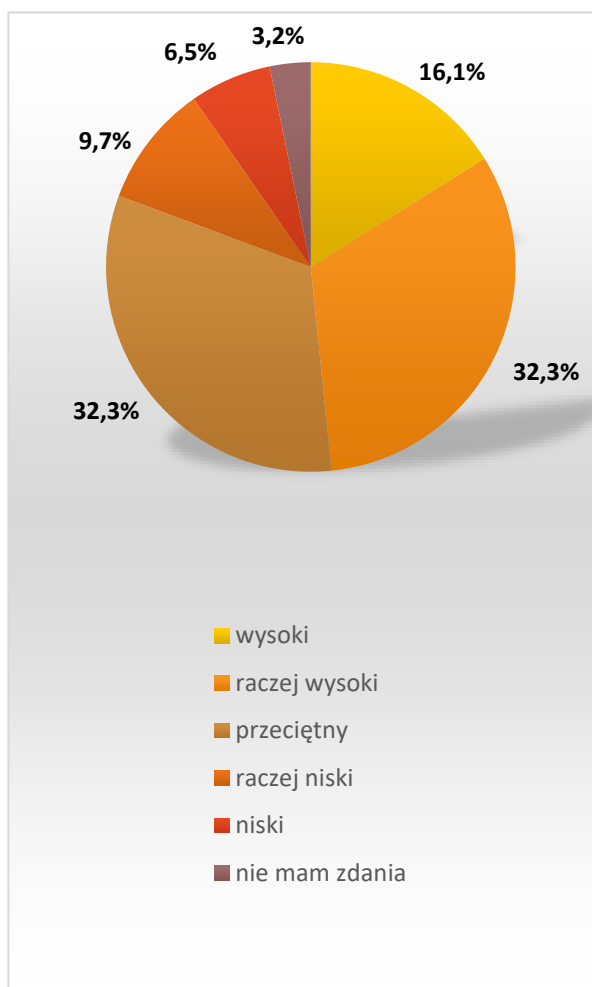
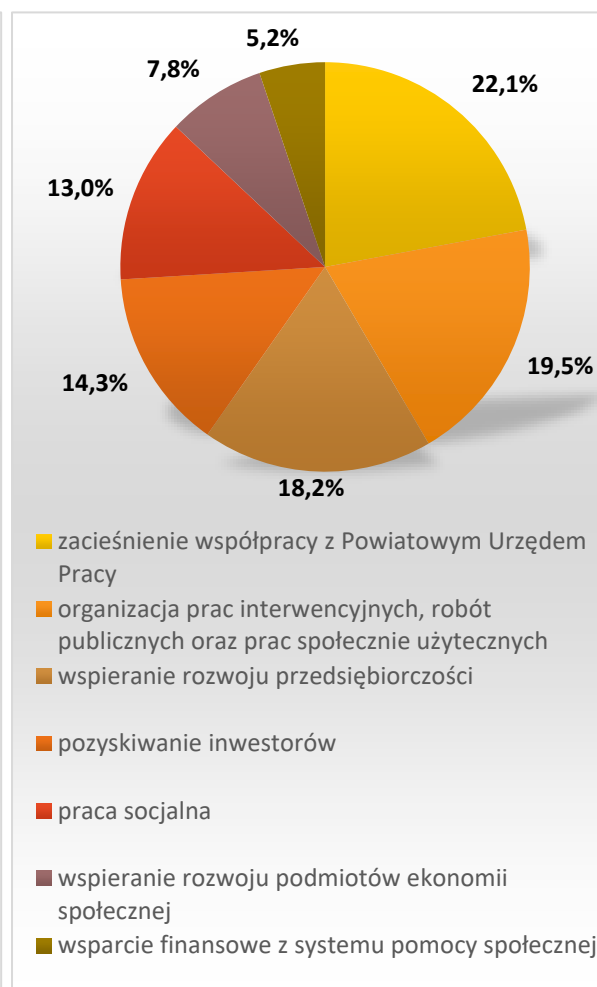
Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w mieście. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w mieście

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (21,7%), osoby starsze i samotne (16,9%), oraz rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (15,7%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w mieście oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 26. Jaki jest poziom bezrobocia w mieście?**Wykres 27. Jakie działania należałyby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

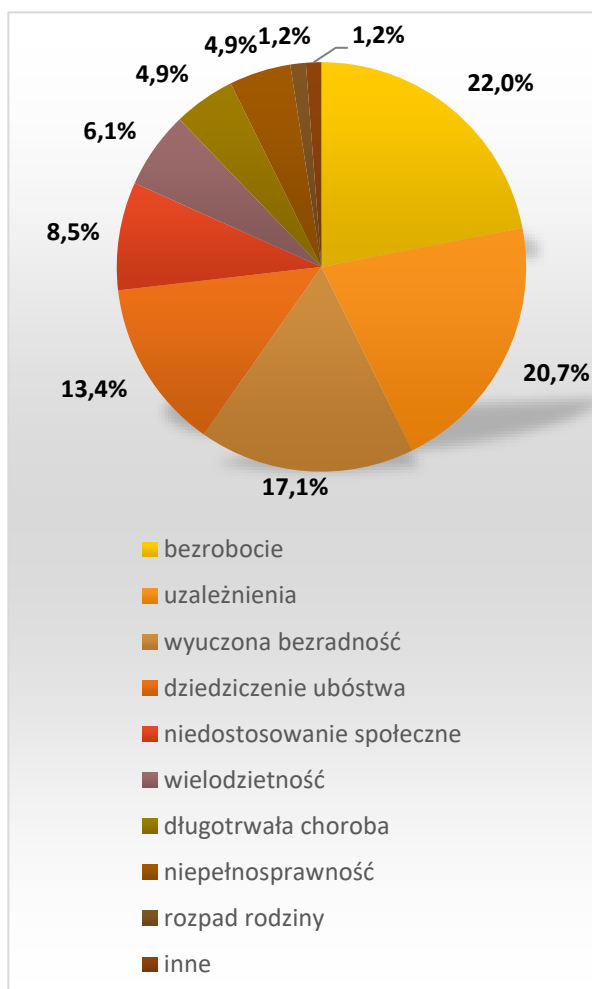
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Blisko połowa ankietowanych (48,4%) stwierdziła, że poziom bezrobocia w mieście jest raczej wysoki lub wysoki. Jednocześnie zdaniem 32,3% respondentów jest on raczej przeciętny.

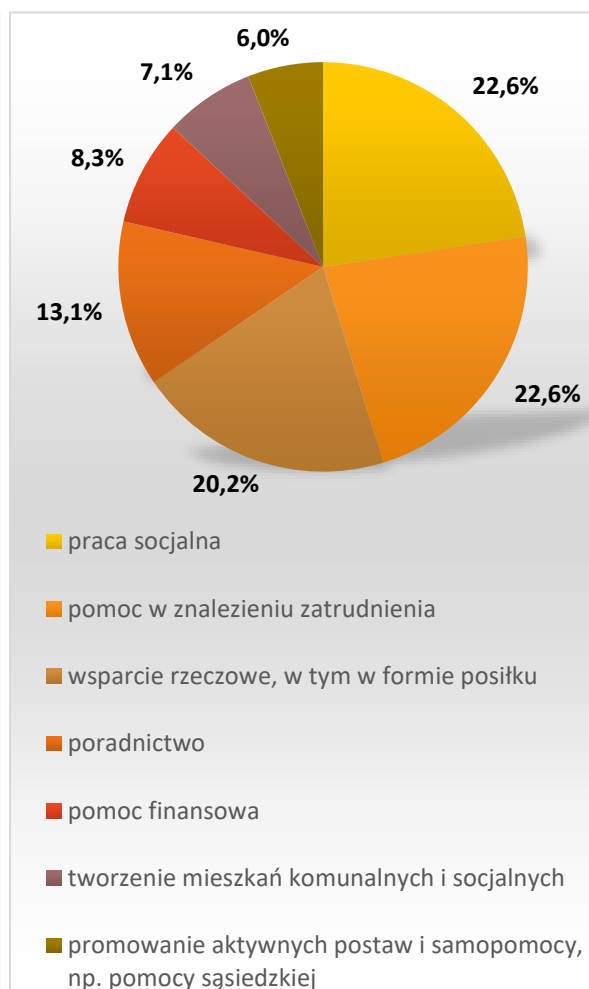
Wśród działań, jakie należałyby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, badani najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 22,1%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (19,5%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (18,2%), pozyskiwanie inwestorów (14,3%), oraz prowadzenie pracy socjalnej (13%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 28. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta?

Wykres 29. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

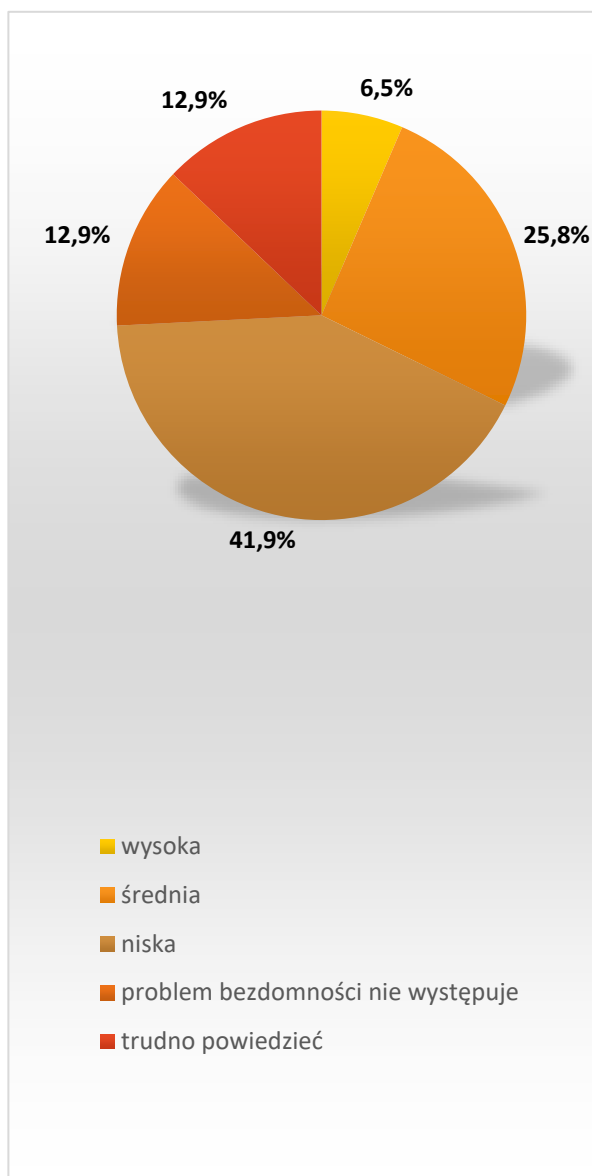
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców miasta w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (22%), uzależnienia (20,7%), wyuczoną bezradność (17,1%) oraz dziedziczenie ubóstwa (13,4%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim prowadzić pracę socjalną, udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (po 22,6%) oraz wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (20,2%). Za ważne ankietowani uznali także świadczenie poradnictwa (13,1%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w mieście oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 30. Jaka jest skala problemu bezdomności w mieście?

Wykres 31. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

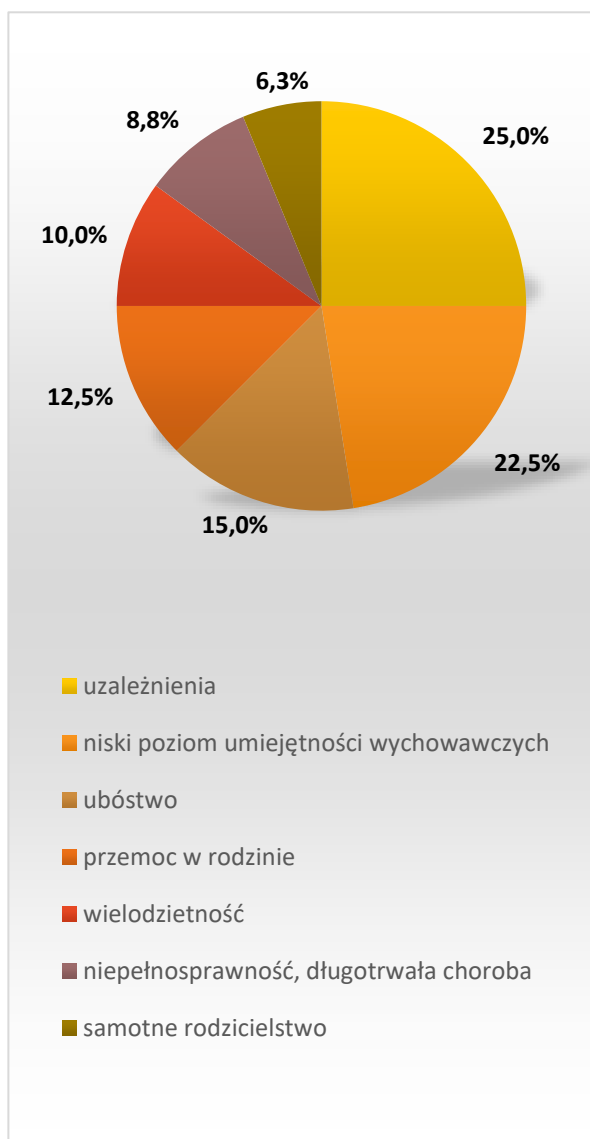
Najwięcej badanych (41,9%) stwierdziło, że skala bezdomności w mieście jest niska. Jednocześnie 25,8% ankietowanych odpowiedziało, że jest ona niska.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielanie wsparcia rzeczowego, w tym

w postaci ubrania i posiłku (15,7%), prowadzenie pracy socjalnej, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (po 14,5%), zapewnienie schronienia oraz udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (po 10,8%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 32. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w mieście

Wykres 33. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w mieście?

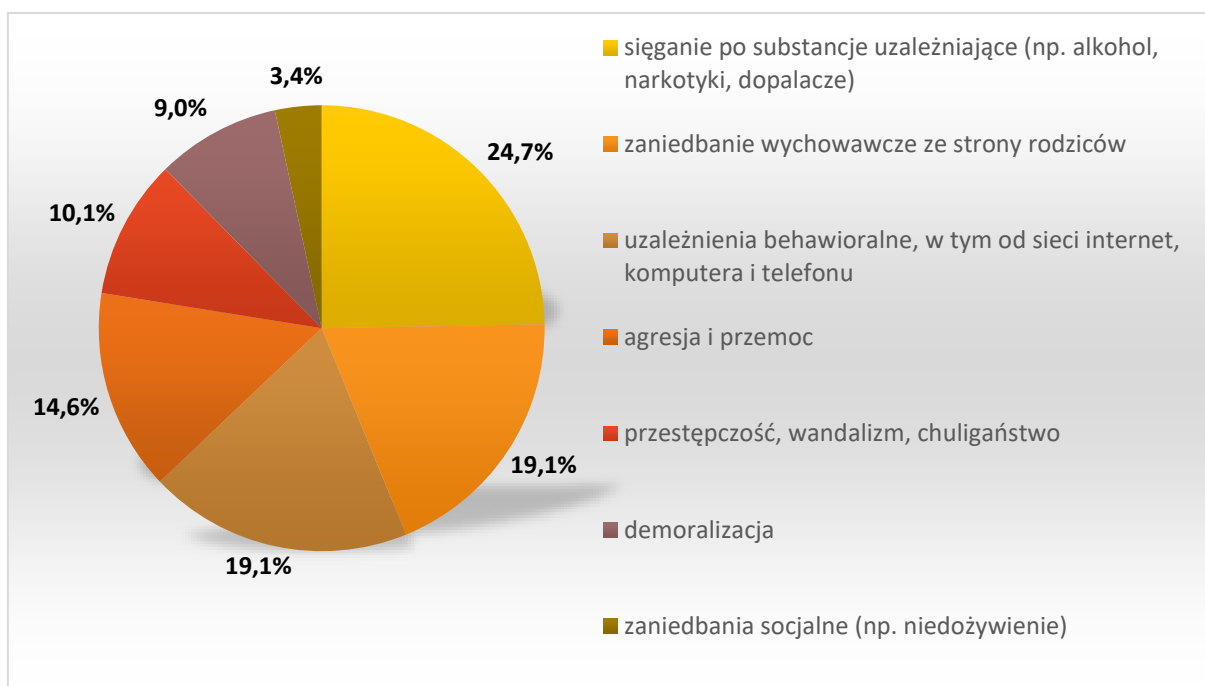
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w mieście są uzależnienia (25%), niski poziom umiejętności wychowawczych (22,5%) oraz ubóstwo (15%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej i pomoc w znalezieniu zatrudnienia (20%), udzielenie wsparcia ze strony asystenta rodziny (17,8%) i pomocy w znalezieniu zatrudnienia oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (po 16,7%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta?

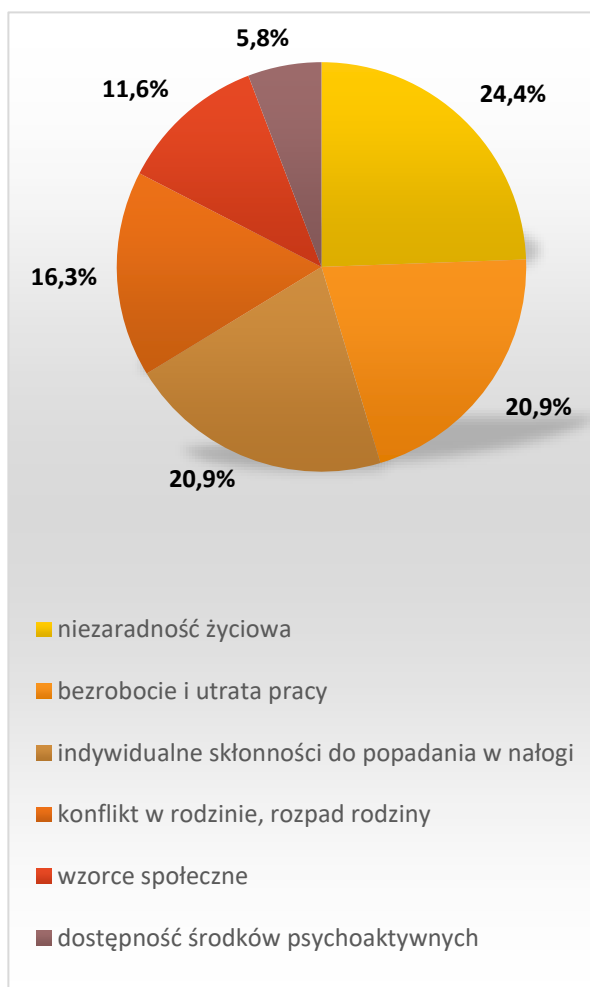

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

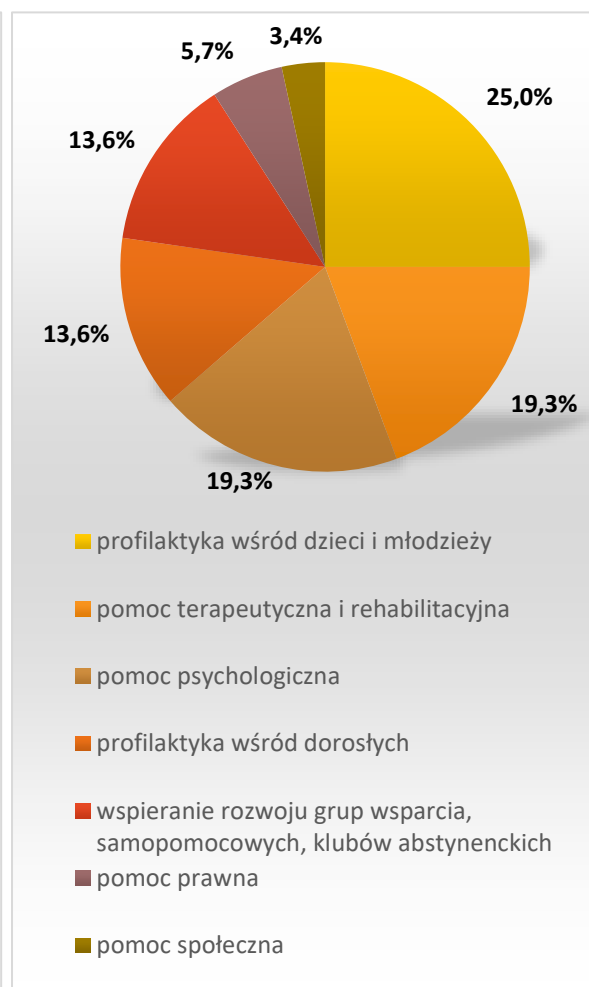
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (24,7%), zaniechania wychowawcze ze strony rodziców oraz uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (19,1%) oraz agresja i przemoc (14,6%).

W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 35. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta

Wykres 36. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

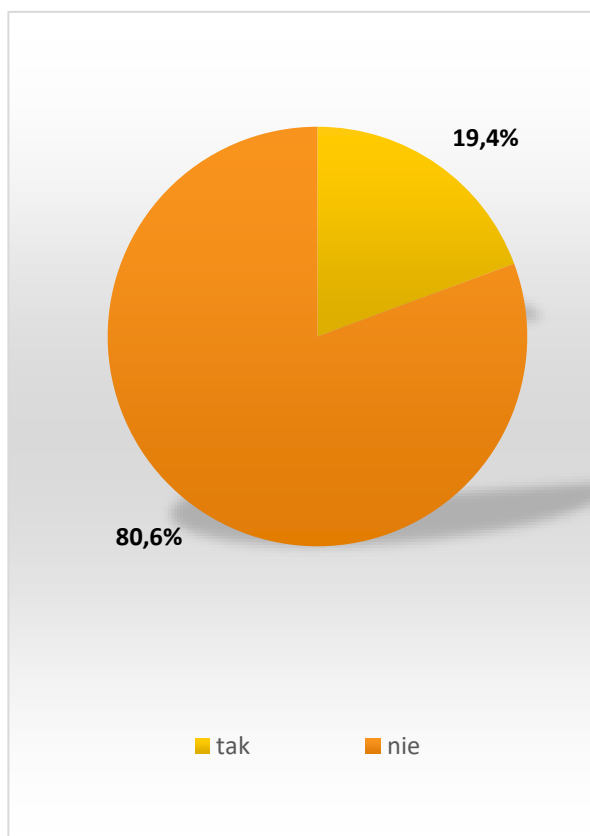
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta badani zaliczyli niezaradność życiową (24,4%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi oraz bezrobocie i utratę pracy (po 20,9%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (25%), a także zwiększeniu dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz psychologicznej (po 19,3%).

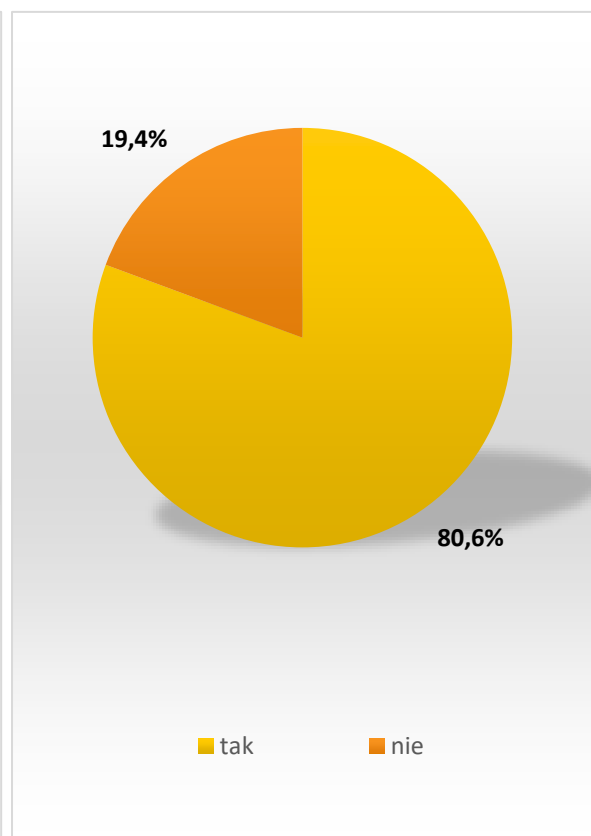

Następnie zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 37. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?

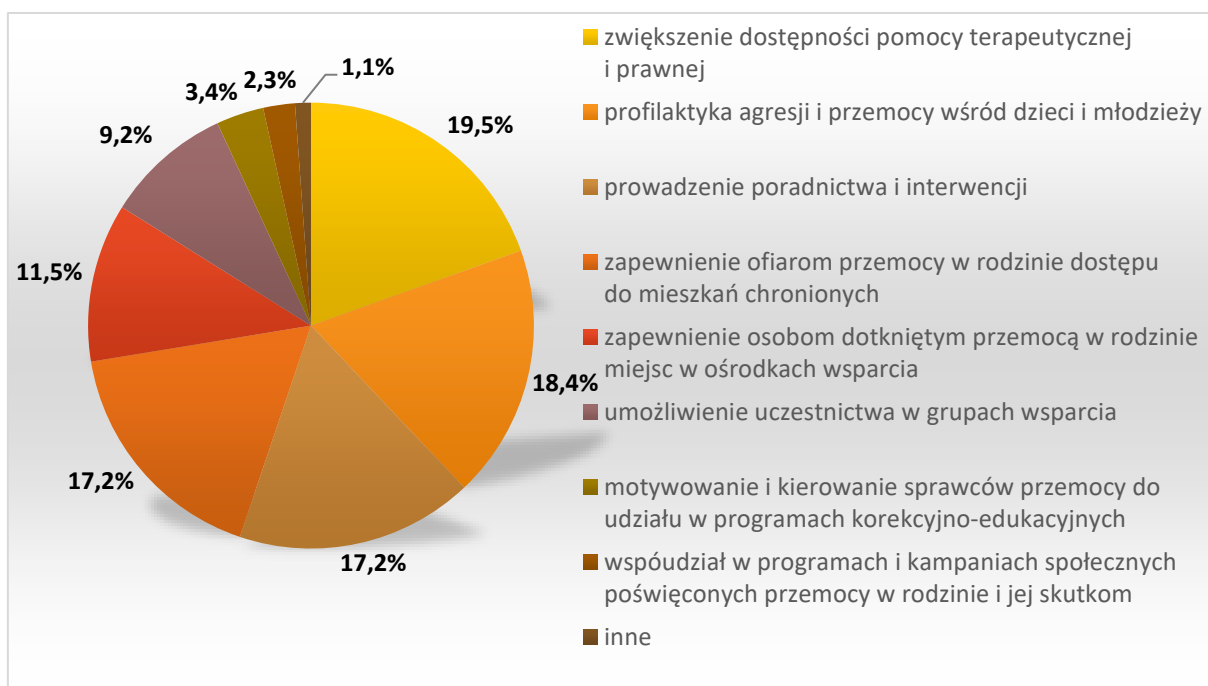
Wykres 38. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w mieście, które doświadczyły przemocy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (80,6%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy. Jednocześnie 80,6% ankietowanych odpowiedziało, że słyszało o osobach w mieście, które doświadczyły tego problemu.

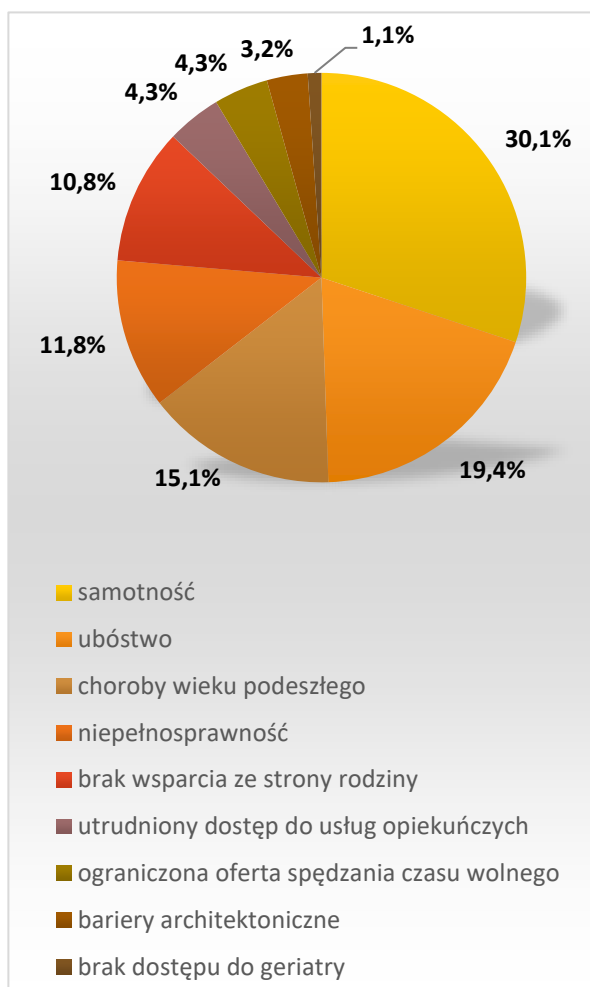
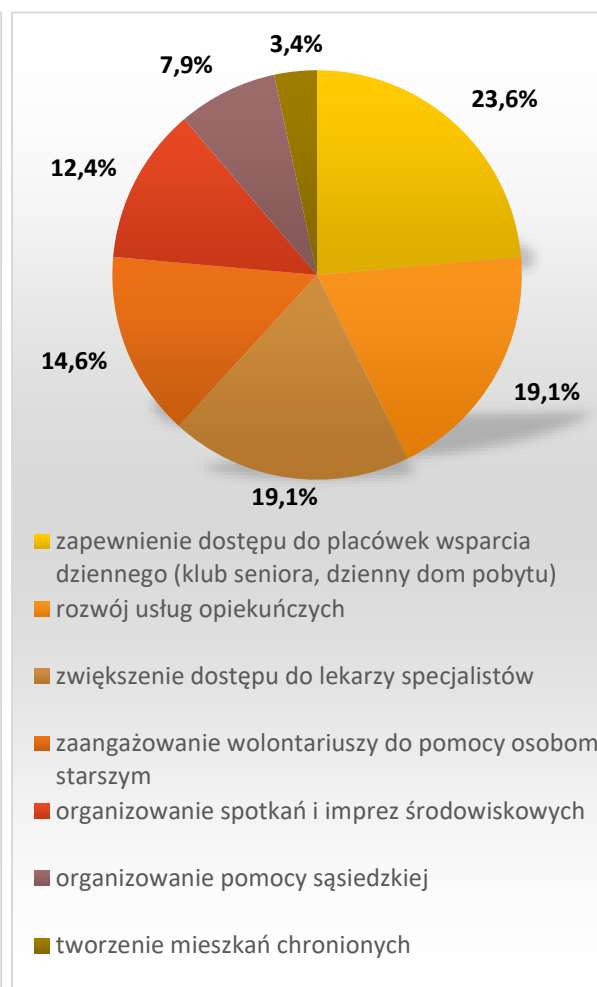
Wykres 39. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (19,5%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (18,4%) oraz poradnictwo i interwencje, a także zapewnić ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do mieszkań chronionych (po 17,2%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w mieście, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z miasta?**Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w mieście?**

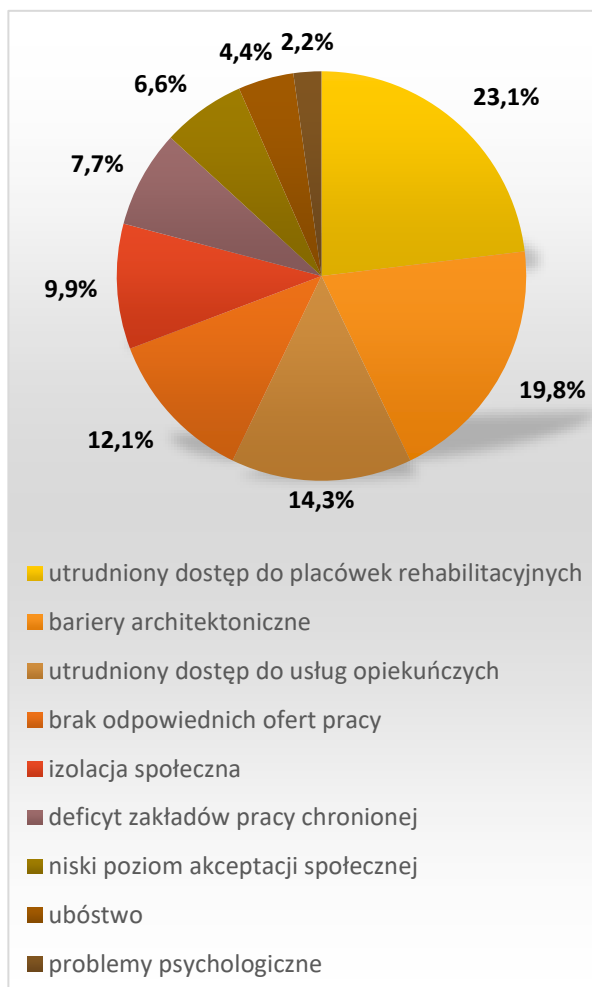
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w mieście, są samotność (30,1%), ubóstwo (19,4%) i choroby wieku podeszłego (15,1%).

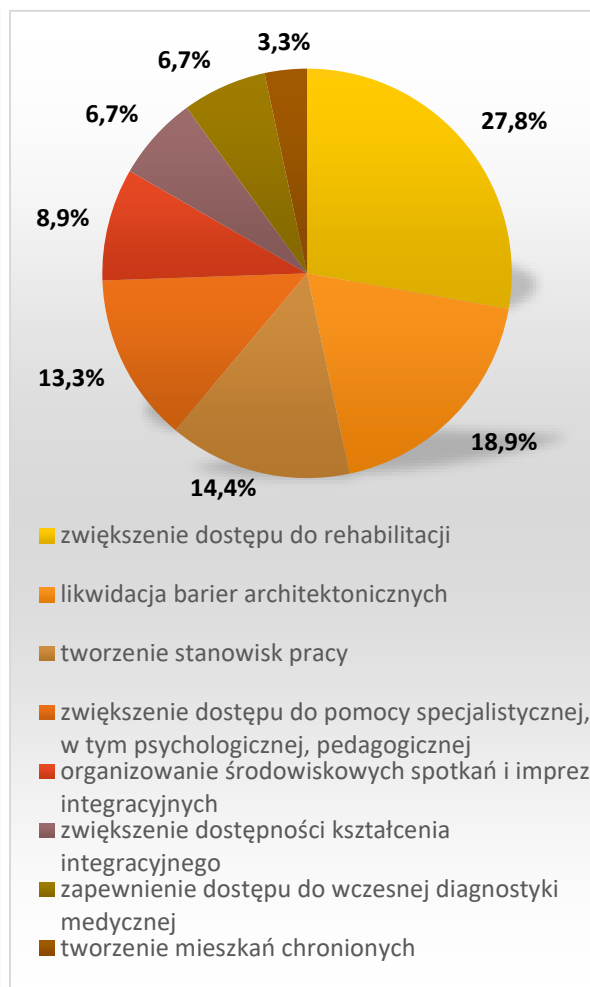
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w mieście, respondenci najczęściej zaliczali: zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 23,6%), rozwijanie usług opiekuńczych oraz zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (po 19,1%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością w mieście, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 42. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z miasta?

Wykres 43. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?

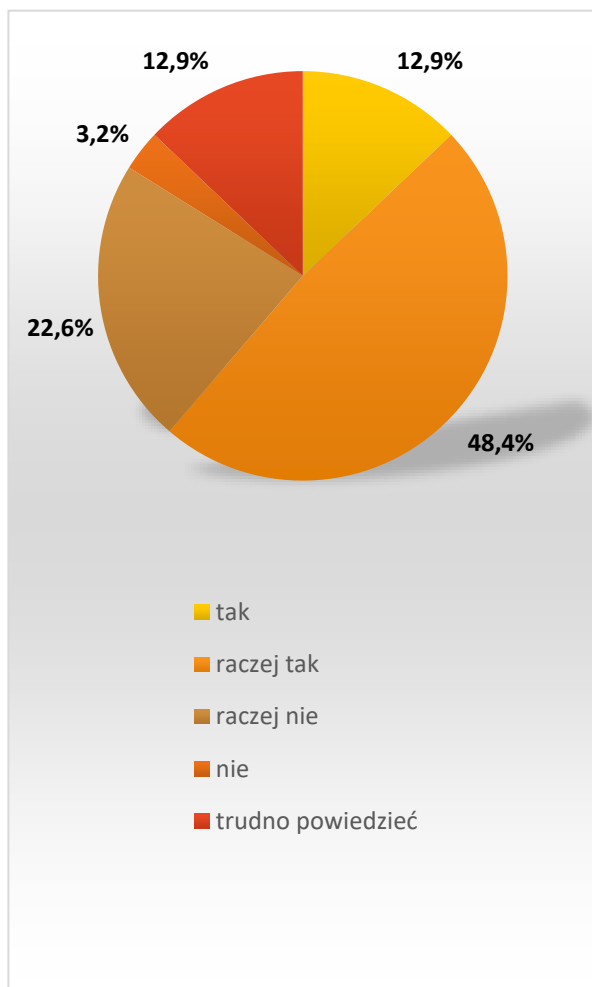
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z miasta, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (23,1%), bariery architektoniczne (19,8%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (14,3%) oraz brak odpowiednich ofert pracy (12,1%).

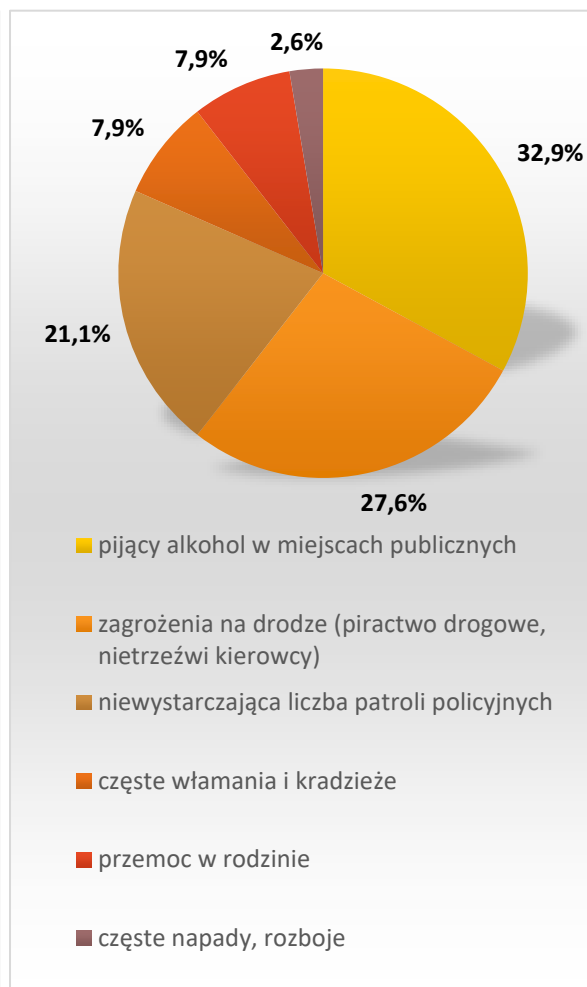
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (27,8%), likwidowaniu barier architektonicznych (18,9%), tworzeniu stanowisk pracy (14,4%) oraz zwiększeniu dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej (13,3%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w mieście – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście?

Wykres 45. Przyczyny braku bezpieczeństwa w mieście

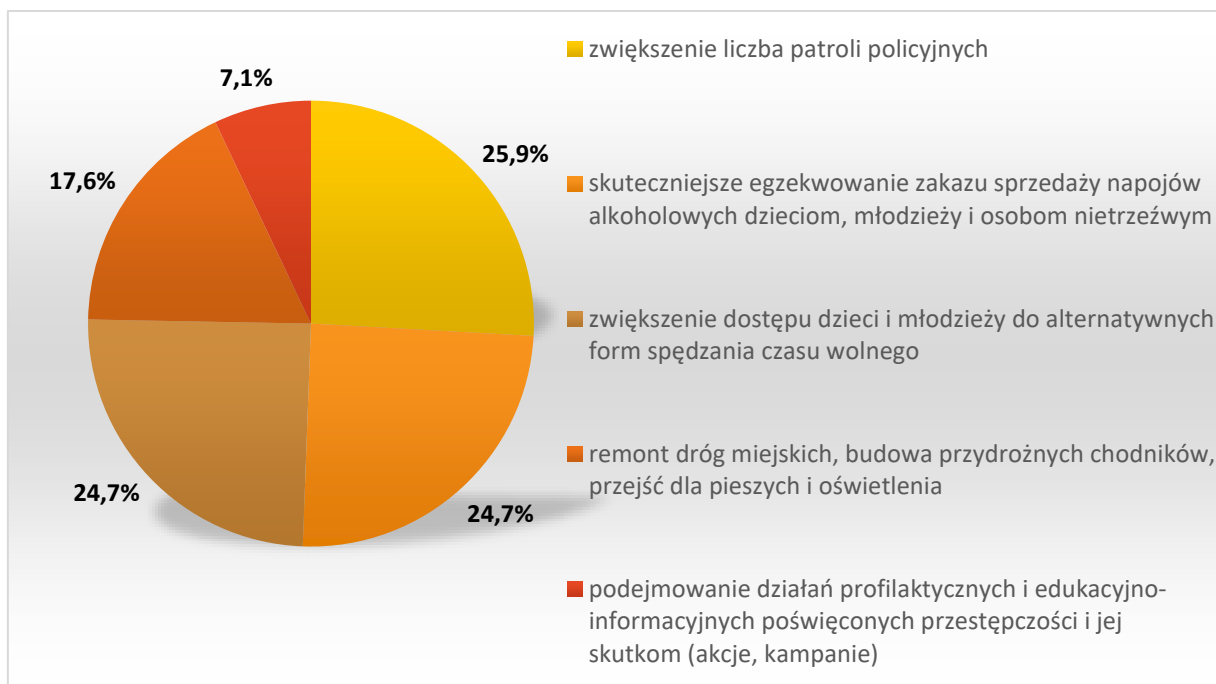

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 61,3%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdanie było w sumie 25,8% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (32,9%), zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 27,6%), oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (21,1%).

Wykres 46. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w mieście?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w mieście w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie liczby patroli policyjnych (25,9%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym, poszerzenie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (po 24,7%) oraz remont dróg miejskich, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (17,6%).

12. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 20. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w mieście nowych miejsc pracy ▪ zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym w bezdomności ▪ zapewnianie rodzinom wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ rodziny wielopokoleniowe w mieście; silne więzi pomiędzy ich członkami ▪ dobra dostępność podstawowej opieki zdrowotnej ▪ działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej ▪ funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego i Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ podejmowanie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej ▪ organizowanie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ działalność Fundacji „Róża Miłości Świętej Rity”, Koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów i Koła Gospodyń Domowych „Obrzyczanki” ▪ dobrze wykwalifikowana i podnosząca kwalifikacje kadra MOPS-u ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w mieście ▪ utrudnienia w zakresie rozwoju przestrzennego i inwestycyjnego (miasto otoczone przez gminę Obrzycko) ▪ nieodpowiednio rozwinięte zasoby mieszkań komunalnych w mieście, w tym socjalnych ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. ▪ niedostateczny dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w mieście ▪ brak ośrodka kultury w mieście ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań mieszkańców miasta oferta spędzania czasu wolnego ▪ brak w mieście dostępu specjalistycznej opieki zdrowotnej ▪ brak grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i osób doznających przemocy domowej ▪ brak w mieście lokali dla osób doznających przemocy domowej ▪ brak w mieście ośrodków wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnością ▪ utrudniony dostęp do opieki geriatrycznej i rehabilitacji ▪ istnienie barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością codzienne życie, w tym architektonicznych i komunikacyjnych ▪ nieodpowiednia, w stosunku do potrzeb, liczba pracowników socjalnych ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej

- pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych, m.in. z programów rządowych, na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej
- podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej działającym w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła
- funkcjonowanie wolontariatu w mieście

Szanse

- duży potencjał inwestorów regionie
- aktywna promocja miasta i jego walorów, w tym turystycznych
- promowanie przedsiębiorczości
- dostęp do europejskich rynków pracy
- ogólnopolskie programy wsparcia rodziny
- rozwój oferty i infrastruktury służącej spędzaniu czasu wolnego
- rosnąca świadomość społeczna, w tym rodziców, dzieci i młodzieży, nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy domowej
- dostępność w powiecie instytucji udzielających wsparcia osobom z problemami uzależnień i przemocy domowej
- promowanie aktywnego starzenia się
- dostępność programów pozwalających na rozwój usług i infrastruktury socjalnej oraz zwiększenie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością
- wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością
- możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym sektora pozarządowego oraz zacieśnianie z nim współpracy

- niewystarczający potencjał działającego w obszarze polityki społecznej sektora ekonomii społecznej i solidarnej w mieście
- mała aktywność mieszkańców miasta

Zagrożenia

- ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież
- odpływ ludzi młodych i wykształconych z miasta do większych jednostek administracyjnych
- kryzys funkcji rodziny; postępująca degradacja wartości, osłabienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin
- utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych
- obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej w mieście
- zwiększający się dostęp do środków psychoaktywnych
- zwiększająca się liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia interwencji i działań interdyscyplinarnych
- rosnąca liczba osób stosujących przemoc domową, wymagających objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi
- rosnąca przestępczość
- zwiększający się udział osób starszych i z niepełnosprawnością w populacji miasta
- niezadawalający poziom życia osób starszych
- niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; zbyt duże obciążenie zadaniami samorządu miasta
- wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej

- dalsze pobudzanie aktywności społecznej
- rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej
- bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej

13. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w mieście Obrzycko pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiększenie liczby miejsc pracy w mieście, co m.in. wymaga kontynuowania działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących nowe miejsca pracy, poprawy warunków do inwestowania, wspierania rozwoju firm już istniejących oraz zmian w rolnictwie, lepszego wykorzystania posiadanych przez miasto walorów, zachęcania osób ubogich i pozostających bez pracy do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), udzielania pomocy w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, propagowania przedsiębiorczości oraz zwiększenia w mieście zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych i wspomaganych;
- wzrost udziału osób starszych w populacji miasta, co wymaga m.in. zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i z niepełnosprawnością, w tym podjęcia działań w kierunku utworzenia w mieście klubu seniora lub dziennego domu pobytu, rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania barier architektonicznych oraz udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w mieście działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej (m.in. poprzez poszerzenie oferty funkcjonującego w mieście punktu

informacyjno-konsultacyjnego) oraz wspierania ruchu samopomocowego, w tym działań mających na celu powołanie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie;

- trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co wymaga m.in. dalszego edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenia dostępności poradnictwa specjalistycznego i wsparcia ze strony asystenta rodziny, zapewnienia dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3., a także zwiększenia dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, m.in. poprzez zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in. poprzez dalsze monitorowanie i patrołowanie miejsc publicznych oraz kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- zwiększenie aktywności obywatelskiej oraz profesjonalizację lokalnego systemu pomocy społecznej poprzez m.in. wspieranie i rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej działającego w mieście w obszarze polityki społecznej oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego podmiotami, a także stałe doskonalenie i poszerzenie służb społecznych i rozwijanie infrastruktury socjalnej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2023-2030. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców miasta, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** tworzenie w mieście nowych miejsc pracy, wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, a także zwiększanie udziału osób starszych i osób z niepełnosprawnością w życiu społeczności lokalnej;
2. **Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;
3. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w mieście:** udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej, prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie oraz działań prozdrowotnych, zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
4. **Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego:** rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami, a także doskonalenie sektora pomocy społecznej w mieście.

IV. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu miasta Obrzycko w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 jest:

stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju, skuteczne przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania ich funkcji oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne

1. Tworzenie w mieście nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.
2. Zwiększanie udziału osób starszych i osób z niepełnosprawnością w życiu społeczności lokalnej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie miasta przy wykorzystaniu jego walorów, rozwijanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej, oraz tworzenie warunków do rozwoju handlu i rynku usług.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w mieście, m.in. poprzez promowanie jego walorów, rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej.

4. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców miasta – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udział w realizacji programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych.
5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście klubu integracji społecznej.
6. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców miasta samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
7. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
8. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
9. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, m.in. z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku osłonowego.
10. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
11. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
12. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia (podejmowanie współpracy w tym zakresie z ośrodkami wsparcia zapewniającymi schronienie).

13. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście jadłodajni.
14. Poszerzenie w mieście zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie lokali socjalnych i wspomaganych.
15. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
16. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju miasta, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Informowanie osób starszych i z niepełnosprawnością o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i z niepełnosprawnością wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców miasta działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnością, np. „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”.
6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i z niepełnosprawnością – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach miejskich placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie miasta klubu seniora lub dziennego domu pobytu.
8. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i z niepełnosprawnością.

9. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i z niepełnosprawnością oraz wykorzystujących ich potencjał.
10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, m.in. z podmiotami leczniczymi, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
12. Rozwój wolontariatu na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2023-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta Obrzycko, Rada Miasta Obrzycko, Urząd Miasta w Obrzycku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku, miejskie publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, niepubliczne podmioty lecznicze, ośrodki wsparcia, w tym noclegownie i schroniska, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju miasta, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i w kryzysie bezdomności, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej i organizacje

pozarządowe działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, a także Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Wzrost aktywności gospodarczej w mieście, większa aktywność zawodowa mieszkańców miasta, usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, efektywniejszy udział seniorów i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zwiększenie, w razie konieczności, liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników MOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających pogodzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Zapewnienie w mieście dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3.
7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
8. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta, organizowanie wypoczynku.
9. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w mieście ośrodka kultury.
10. Tworzenie i rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w mieście.
11. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.

12. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
13. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji:

Lata 2023-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta Obrzycko, Rada Miasta Obrzycko, Urząd Miasta w Obrzycku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Obrzycku, miejskie publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szamotułach, szkoły ponadpodstawowe, niepubliczne podmioty lecznicze, specjaliści, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe udzielające pomocy udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościołów, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, zwiększenie dostępności kultury, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny 3.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w mieście

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.
3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy domowej, m.in. poprzez rozwijanie oferty funkcjonującego w mieście Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, oraz podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia i ośrodkami interwencji kryzysowej funkcjonującymi poza miastem.
2. Zintensyfikowanie w mieście profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w mieście, w tym działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i doświadczających przemocy domowej.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. W razie potrzeby tworzenie w mieście lokali dla osób doświadczających przemocy domowej lub zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, a także kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie m.in. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Punktem Interwencji Kryzysowej w Szamotułach.

7. Tworzenie i rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w mieście.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii, przemocy domowej i uzależnieniami behawioralnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Wspieranie działań służących zwiększeniu dostępu mieszkańcom miasta do świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń specjalistycznych.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców miasta informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja miejskiego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podejmowanie w mieście przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w mieście.
4. Kontynuowanie przez jednostki miejskie i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg miejskich, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2023-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta Obrzycko, Rada Miasta Obrzycko, Urząd Miasta w Obrzycku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Obrzycku, Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Obrzycko, miejskie publiczne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ponadpodstawowe, niepubliczne podmioty lecznicze, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, obniżenie liczby przypadków przemocy domowej, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 4.:

Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej w mieście oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego podmiotami.
2. Doskonalenie sektora pomocy społecznej w mieście.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych, np. spółdzielni socjalnej, klubu lub centrum integracji społecznej.
3. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
4. Zachęcanie mieszkańców miasta do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.
5. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
6. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadreł MOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z ustawą o pomocy społecznej.
3. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
4. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w mieście poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.

6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej MOPS-u.
7. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Czas realizacji:

Lata 2023-2030.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta Obrzycko, Rada Miasta Obrzycko, Urząd Miasta w Obrzycku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrzycku i inne jednostki organizacyjne miasta.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach, instytucje rządowe, podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, podmioty ekonomii społecznej, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej, większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług.

V. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Obrzycko na lata 2023-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- miejski program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- miejski program wspierania rodziny,
- program współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd miasta lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miasta i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

VI. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Obrzycko na lata 2023-2030 będzie Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrzycku. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 21. Ramy finansowe strategii w latach 2023-2030 (w zł)

2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.	2029 r.	2030 r.

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie miasta wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2020-2022.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną

wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz Miasta może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za 2022 r. oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 22. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2022 r.	wartość docelowa w 2030 r.
cel strategiczny 1		
liczba podmiotów gospodarczych w mieście	259	
liczba osób bezrobotnych w mieście	46	
liczba osób objętych wsparciem w ramach klubu integracji społecznej	0	
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności		
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego		
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe (i osłonowe)	... (...)	
liczba osób korzystających z jadłodajni	0	
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych		
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie		
liczba mieszkań komunalnych i lokali socjalnych (oraz wspomaganych)	... i ... (...)	

odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców miasta	19,8
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	... (...)
liczba osób objętych wsparciem w ramach klubu seniora	0
liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	0
liczba nowo utworzonych przez miasto i jego jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnością	

cel strategiczny 2

liczba rodzin objętych pracą socjalną	
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	... (...)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	
liczba dzieci do lat 3. objętych opieką	0
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	1
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka	

cel strategiczny 3

liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej	..., ..., ...
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego	
liczba grup samopomocowych	0
liczba rodzin objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	
liczba lokali dla osób doznających przemocy domowej	
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	
liczba osób umieszczonych w ośrodkach interwencji kryzysowej	
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	
liczba osób skierowanych do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych	
liczba przedsięwzięć miasta w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	
liczba porad udzielonych w mieście w ramach ambulatoryjnej (podstawowej i specjalistycznej) opieki zdrowotnej	35.740
liczba realizowanych programów zdrowotnych	
liczba stwierdzonych przestępstw	

liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych
(w zakresie profilaktyki)

liczba inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa na drodze

cel strategiczny 4

liczba podmiotów ekonomii społecznej w formie przedsiębiorstw społecznych i jednostki reintegracyjnych w mieście (ewentualnie z którymi podjęto współpracę)	0 (0)
liczba organizacji pozarządowych	10
liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych	
liczba pracowników MOPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	... (...)
liczba pracowników MOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	

Źródło danych: Urząd Miasta w Obrzycku.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w mieście w latach 2019-2021	22
Tabela 2. Kadra MOPS-u w 2021 r.	29
Tabela 3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w mieście w latach 2019-2021	29
Tabela 4. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w mieście przez MOPS w latach 2019-2021	30
Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z miasta w pieczy zastępczej w latach 2019-2021	33
Tabela 6. Świadczenia wychowawcze przyznane w mieście w latach 2019-2021	34
Tabela 7. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2019-2021	34
Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2019-2021	35
Tabela 9. Podmioty udzielające wsparcia poza miastem, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy miasta	36
Tabela 10. Formy świadczeń dla osób starszych udzielonych w mieście w latach 2019-2021	41
Tabela 11. Podmioty lecznicze apteki w mieście	42
Tabela 12. Mieszkańcy miasta zaliczeni przez PZON w Szamotułach do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2019-2021 .	43
Tabela 13. Formy świadczeń dla osób z niepełnosprawnością udzielonych w mieście w latach 2019-2021	44
Tabela 14. Podmioty mogące wspierać mieszkańców miasta z problemami uzależnień i przemocy domowej	48
Tabela 15. Placówki oświatowe w mieście.....	50
Tabela 16. Placówki kulturalne w mieście	51
Tabela 17. Obiekty sportowo-rekreacyjne w mieście	51
Tabela 18. Podmioty ekonomii społecznej w mieście	53
Tabela 19. Przestępczość w mieście w 2021 r.	54
Tabela 20. Analiza SWOT.....	71
Tabela 21. Ramy finansowe strategii w latach 2023-2030 (w zł)	90
Tabela 22. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	91

Wykresy:

Wykres 1. Osoby w mieście, którym w latach 2019-2021 udzielono pomocy i wsparcia	18
Wykres 2. Osoby i rodziny w mieście, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie.....	18
Wykres 3. Osoby i rodziny w mieście, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie pieniężne.....	19
Wykres 4. Osoby i rodziny w mieście, którym w latach 2019-2021 przyznano świadczenie niepieniężne.....	19
Wykres 5. Powody przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2020-2022 (liczba rodzin).....	20
Wykres 6. Mieszkania w mieście w latach 2020-2022	21
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach miasta w latach 2019-2021.....	21
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w mieście w latach 2020-2022	24
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w mieście w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2022 r.....	24
Wykres 10. Mieszkańcy miasta posiadający zatrudnienie w latach 2019-2021*.	25
Wykres 11. Bezrobotni w mieście według płci w latach 2020-2022	25
Wykresy 12-15. Bezrobotni w mieście na koniec 2021 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	26
Wykres 16. Stopa bezrobocia w powiecie szamotulskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2020-2022 (w %)	27
Wykresy 17-18. Ludność miasta oraz jego struktura wiekowa w latach 2020-2022.....	38
Wykresy 19-20. Ruch naturalny i saldo migracji ludności miasta w latach 2020-2022.....	39
Wykres 21. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście w latach 2019-2021....	46
Wykres 22. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w mieście oraz działalności MKRPA w latach 2019-2021	47
Wykres 23. Warunki życia w mieście	56
Wykres 24. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców miasta	57
Wykres 25. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w mieście	58
Wykres 26. Jaki jest poziom bezrobocia w mieście?	59

Wykres 27. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	59
Wykres 28. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta?	60
Wykres 29. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?.....	60
Wykres 30. Jaka jest skala problemu bezdomności w mieście?	61
Wykres 31. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	61
Wykres 32. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w mieście	62
Wykres 33. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w mieście?	62
Wykres 34. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z miasta?.....	63
Wykres 35. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców miasta.....	64
Wykres 36. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	64
Wykres 37. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?	65
Wykres 38. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w mieście, które doświadczyły przemocy?	65
Wykres 39. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	66
Wykres 40. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z miasta?	67
Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w mieście?	67
Wykres 42. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnością z miasta?	68
Wykres 43. Jakie działania umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym?	68
Wykres 44. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście?.....	69
Wykres 45. Przyczyny braku bezpieczeństwa w mieście	69
Wykres 46. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w mieście?	70